

Methodological Analysis of Virtual Space and Its Effects on Individual Identity and Political Authority

Mehdi. Mehr Azin¹, Masood. Moeinipoor^{2*}

¹ PhD Student in Political Sociology, Department of Political Science, Faculty of History and Political Studies, Bagheral Uloom University, Qom, Iran

² Assistant Professor, Department of Political Science, Faculty of History and Political Studies, Bagheral Uloom University, Qom, Iran

* Corresponding author email address: masood.moeini@gmail.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Mehr Azin, M., & Moeinipoor, M. (2024). Methodological Analysis of Virtual Space and Its Effects on Individual Identity and Political Authority. *Journal of Social-Political Studies of Iran's Culture and History*, 3(3), 88-110.

© 2024 the authors. Published by Iran-Mehr: The Institute for Social Study and Research. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

This article examines the analysis of identification methods and the impacts of virtual space on individual identity and political authority. The present article is descriptive-analytical. The materials and data are qualitative, and note-taking has been used for data collection. In today's world, virtual space plays a significant role in political interactions and communications, and its impact on individual identity and political authority is observable. Virtual space provides individuals with access to more information and political resources, which can influence their general awareness and political knowledge. Additionally, the ability to express individual opinions and perspectives on political issues in virtual space contributes to the strengthening of political identity and the enhancement of individual political authority. Individuals can participate in online communities and connect with people who share similar views, which can also affect the strengthening of their political identity and increase their political authority. Moreover, virtual space allows individuals to influence public opinion on political issues, which can further enhance their political authority and impact political decision-making. Therefore, virtual space can be used as a powerful tool to strengthen individual identity and increase political authority. However, it is essential to consider the responsible use of this space and the adherence to its rules and principles.

Keywords: *Virtual space, Political identity, Political authority, Methodological analysis, Political impacts.*

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The expansion of virtual space has transformed both individual identity and political authority, bringing about significant changes in how people engage with political processes and define their roles within society. This research focuses on the methodological analysis of virtual space's impact on individual identity and political authority, emphasizing the increasingly critical role that the internet and digital platforms play in shaping political consciousness. By examining these influences, the study reveals how digital communication, information dissemination, and online interactions contribute to the transformation of individual political identities and the evolution of political power structures.

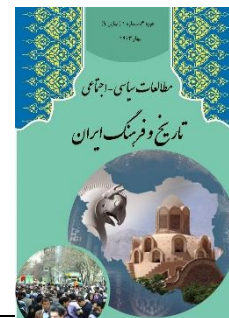
Virtual space, particularly social media, has provided individuals with unprecedented access to information and political resources. This access allows people to express their opinions freely, engage in political discussions, and join online communities that reflect their ideological leanings (Akbari Niaz & Eskandari, 2013; Ebrahim Nejad, 2012). As a result, the boundaries of political authority are shifting, with individuals gaining more autonomy in the political sphere. The research outlines how the digital world has redefined political participation, as people can now influence public opinion and political decision-making from remote locations, enhancing their personal political authority without relying on traditional mechanisms of power.

One of the core findings of this research is the way in which virtual space has strengthened political identities. The ability to engage in political discourse online, contribute to debates, and form communities around shared beliefs has significantly enhanced individuals' political awareness (Schori, 2015). These interactions have led to a new form of political engagement, where individuals are not only consumers of political information but also active participants in shaping political narratives. As such, virtual space fosters a more participatory form of democracy, in which individual voices are amplified through online platforms, contributing to the broader political discourse.

However, with the increased influence of virtual space on political identity comes the challenge of misinformation and manipulation. The study acknowledges the risks associated with the spread of false information and the potential for individuals to be misled by distorted political narratives (Schori, 2015). Despite these challenges, virtual space remains a powerful tool for political engagement, offering individuals the opportunity to challenge established political norms and contribute to the shaping of political authority in meaningful ways. Online platforms, therefore, serve as a double-edged sword—promoting both political empowerment and the risk of political fragmentation due to misinformation.

The role of virtual space in political authority extends beyond individual engagement to encompass the broader dynamics of power within society. Governments and political organizations are increasingly aware of the power that digital communication holds, and many have begun to leverage these tools to consolidate or contest authority. The research highlights how states and political actors use virtual space to reinforce their legitimacy and control over political narratives (Nasrollahi et al., 2014). At the same time, opposition groups and marginalized communities have found virtual space to be a fertile ground for resistance, allowing them to challenge political hegemony and assert their identities within the political landscape.

In conclusion, this study provides a comprehensive analysis of the methodological frameworks needed to understand the profound effects of virtual space on individual identity and political authority. The research demonstrates that virtual space is a powerful medium through which political identity is both constructed and contested. By providing individuals with access to political information and the means to express their political opinions, virtual space enhances political engagement and challenges traditional power structures. However, the responsible use of virtual space is critical to ensure that it remains a tool for empowerment rather than a vehicle for misinformation and political destabilization.

تحلیل روش‌شناسی فضای مجازی و تأثیرات آن بر هویت و اقتدار سیاسی فرد

مهدي اسماعيلي^۱، مسعود معيني پور^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی سیاسی، گروه علوم سیاسی، دانشکده تاریخ و مطالعات سیاسی، دانشگاه باقرالعلوم، قم، ایران

۲. استادیار گروه علوم سیاسی، دانشکده تاریخ و مطالعات سیاسی، دانشگاه باقرالعلوم، قم، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: masood.moeini@gmail.com

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

مهرآزین، مهدی، و معینی پور، مسعود. (۱۴۰۳). تحلیل روش‌شناسی فضای مجازی و تأثیرات آن بر هویت و اقتدار سیاسی فرد. *مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران*، ۳(۳)، ۸۸-۱۱۰.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

این مقاله به بررسی تحلیل روش‌های شناسایی و تأثیرات فضای مجازی بر هویت و اقتدار سیاسی فرد می‌پردازد. مقاله حاضر توصیفی تحلیلی است. مواد و داده‌ها نیز کیفی است و از فیش‌برداری در گردآوری مطالب و داده‌ها استفاده شده است. در دنیای امروز، فضای مجازی نقش مهمی در تعاملات و ارتباطات سیاسی دارد و تأثیر آن بر هویت و اقتدار سیاسی فرد قابل مشاهده است. فضای مجازی به افراد امکان دسترسی به اطلاعات و منابع سیاسی بیشتری را می‌دهد که می‌تواند در تقویت شناخت عمومی و دانش سیاسی آنان تأثیرگذار باشد. همچنین، امکان انتشار نظرات و دیدگاه‌های فرد درباره مسائل سیاسی در فضای مجازی، به تقویت هویت سیاسی و افزایش اقتدار سیاسی فرد کمک می‌کند. افراد می‌توانند در جوامع آنلاین شرکت کرده و با افرادی با نظرات مشابه در ارتباط باشند که این موضوع نیز می‌تواند در تقویت هویت سیاسی و افزایش اقتدار سیاسی آنان تأثیرگذار باشد. همچنین، فضای مجازی به افراد امکان تأثیرگذاری بر نظر عمومی درباره مسائل سیاسی را می‌دهد که می‌تواند در افزایش اقتدار سیاسی و تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های سیاسی تأثیرگذار باشد. بنابراین، فضای مجازی می‌تواند به عنوان یک ابزار قدرتمند برای تقویت هویت و افزایش اقتدار سیاسی فرد مورد استفاده قرار گیرد. اما نکته مهمی که باید در نظر گرفت، استفاده مسئولانه از این فضا و رعایت قوانین و اصول آن است.

کلیدواژه‌گان: فضای مجازی، هویت سیاسی، اقتدار سیاسی، تحلیل روش‌های شناسایی، تأثیرات سیاسی.

اقتدار سایبری در واقع به توانایی یک کشور، سازمان یا فرد برای مقابله با تهدیدات سایبری و استفاده بهینه از فرصت‌ها و امکانات موجود در دنیای سایبر اشاره دارد. این قابلیت شامل عوامل فنی، سازمانی و رفتاری می‌شود که با هم ترکیب شده و قدرت کلی آن را تشکیل می‌دهند. در نقد اقتدار سایبری، دو مختصات مفهومی و کارکردی سوژه (کنشگر) به کار می‌آیند. این مختصات عبارتند از: مختصات مفهومی: قدرت-در نقد اقتدار سایبری، قدرت سوژه به عنوان مختصی که می‌تواند در فضای سایبری دسترسی، نفوذ، کنترل و تأثیرگذاری را بر توانایی‌های دیگران داشته باشد، مورد بررسی قرار می‌گیرد. این قدرت می‌تواند به صورت فنی، تکنولوژیک یا دسترسی به منابع و اطلاعات بر اساس قدرت سوژه در فضای سایبری متفاوت باشد (Ebrahim Nejad, 2012). کنترل- استفاده از ابزارها، تکنیک‌ها و تأثیرگذاری در فضای سایبری جهت کنترل اطلاعات، پیام‌ها و ارتباطات به منظور تحقق هدف‌های سوژه، موضوعی است که در نقد اقتدار سایبری بررسی می‌شود. سؤالاتی در رابطه با تأثیرگذاری سوژه بر رسانه‌ها، جریان‌های ارتباطی و فعالیت‌های دیگر در فضای سایبری در این بخش پیگیری می‌شود (Akbari Niaz & Eskandari, 2013). مختصات کارکردی: تأثیرگذاری- در نقد اقتدار سایبری، تأثیرگذاری سوژه در فضای سایبری بر دیگران و ارتباط آن با تغییر دیدگاه‌ها، رفتارها و هویت سیاسی مورد بررسی قرار می‌گیرد. این تأثیرگذاری ممکن است از طریق انتشار اطلاعات، تحریف اطلاعات، تعامل با مخاطبان، حضور در جنبش‌ها و گروه‌های سیاسی و سایر راهکارهای فعالیت سیاسی در فضای سایبری صورت پذیرد (Akbari & Akbari, 2011). تغییر هویت سیاسی- نقد اقتدار سایبری بررسی می‌کند که چگونه سوژه با استفاده از قدرت و تأثیرگذاری در فضای سایبری، می‌تواند تغییراتی در هویت سیاسی خود و دیگران ایجاد کند. این تغییر هویت ممکن است در قبال مسائل سیاسی، دیدگاه‌ها، ارزش‌ها و اعتقادات سیاسی صورت پذیرد. با توجه به این مختصات مفهومی و کارکردی، نقد اقتدار سایبری می‌تواند به بررسی تأثیرات و عواملی که در فضای سایبری بر هویت سیاسی و رفتار سیاسی افراد و سازمان‌ها تأثیر می‌گذارند، بپردازد. در کل، نقد اقتدار سایبری بررسی می‌کند که چگونه افراد و سازمان‌ها با استفاده از قدرت و تأثیرگذاری در فضای سایبری، می‌توانند تغییراتی در هویت سیاسی، دیدگاه‌ها و رفتارهای افراد دیگر ایجاد کنند. این تغییرات می‌توانند به صورت مثبت یا منفی باشند و تأثیری در عملکرد سیاسی و جامعه داشته باشند (Bashir & Rezaei, 2015).

هویت سیاسی کنشگران جمهوری اسلامی در دنیای سایبری می‌تواند بر اصول راهبردی و تعیین‌کننده‌ای نیز استوار باشد. برخی از اصولی که می‌توانند در تشکیل هویت سیاسی آن‌ها در فضای سایبری نقش داشته باشند عبارتند از: اعتقادات دینی: جمهوری اسلامی ایران بر پایه اعتقادات دینی اسلام تشکیل شده است. بنابراین، هویت سیاسی کنشگران جمهوری اسلامی در دنیای سایبری بر اصول و ارزش‌های دینی اسلامی می‌تواند استوار باشد. این شامل ارتباط و ارائه محتواهای مرتبط با اسلام، دعوت به اعتقادات و ارزش‌های اسلامی و ترویج محصولات فرهنگی و هنری مرتبط با اسلام می‌شود. تبلیغات و ترویج ایدئولوژی: کنشگران جمهوری اسلامی در فضای سایبری به منظور ترویج و تبلیغ ایدئولوژی خود، از اصول و قوانینی استفاده می‌کنند. این شامل تأسیس و مدیریت وبلاگ‌ها، پادکست‌ها و کانال‌های تلگرامی، انتشار محتواهای متناسب با ایدئولوژی خود و ترویج ارزش‌ها، دیدگاه‌ها و اهداف سیاسی است (Bigdelo, 2018). امنیت سایبری: کنشگران جمهوری اسلامی نقش قابل توجهی در امنیت سایبری کشور دارند. بخشی از هویت سیاسی آن‌ها در فضای سایبری مرتبط با حفظ امنیت سایبری، مبارزه با تهدیدات سایبری و حفظ منافع ملی است. این شامل ایجاد و توسعه زیرساخت‌های امنیت سایبری، به روزرسانی قوانین و مقررات مربوط به سایبری و همچنین ارائه آموزش‌ها و آگاهی‌بخشی در حوزه امنیت سایبری می‌شود. در کل، هویت سیاسی کنشگران جمهوری اسلامی در دنیای سایبری بر پایه اعتقادات دینی، تبلیغات و ترویج ایدئولوژی و امنیت سایبری استوار می‌باشد. البته، لازم به ذکر است که این عوامل

می‌توانند بین فرد به فرد، بین کشورها و در بستر جامعه برخوردار و نقش تعیین کننده‌ای برای هویت سیاسی کنشگران باشند. بطور خلاصه، هویت سیاسی کنشگران جمهوری اسلامی در دنیای سایبری متأثر از اعتقادات و ارزش‌های دینی اسلام است. آن‌ها از فضای سایبری برای ترویج و تبلیغ ایدئولوژی خود و ارائه محتواهای متناسب با این ایدئولوژی استفاده می‌کنند. علاوه بر این، کنشگران جمهوری اسلامی نقش مهمی در حفظ امنیت سایبری کشور و مبارزه با تهدیدات سایبری دارند. در فضای سایبری، کنشگران جمهوری اسلامی می‌توانند از رسانه‌های اجتماعی، وبلاگ‌ها، پادکست‌ها، کانال‌های تلگرامی و سایر وسایل ارتباطی برخط برای ارتباط با جامعه استفاده کنند. آن‌ها می‌توانند محتواهایی که به ارزش‌ها، دیدگاه‌ها و اهداف سیاسی خود مرتبط است، منتشر کنند و ایدئولوژی خود را ترویج دهند. علاوه بر این، کنشگران جمهوری اسلامی نقش مهمی در حفظ امنیت سایبری دارند. آن‌ها تلاش می‌کنند تا زیرساخت‌های امنیت سایبری را توسعه دهند، قوانین و مقررات مربوط به سایبری را به روزرسانی کنند و همچنین آموزش‌ها و آگاهی‌بخشی در حوزه امنیت سایبری ارائه دهند. هویت سیاسی کنشگران جمهوری اسلامی در دنیای سایبری قابل تغییر است و به منظور ارتباط با جامعه و تأثیرگذاری بر آن، از ابزارهای مختلف استفاده می‌کنند. البته، لازم به ذکر است که ویژگی‌ها و رویکردها ممکن است در طول زمان و با تغییر شرایط سیاسی و فناورانه تغییر کند (Ziaee Parvar & Saeedi, 2016).

چارچوب نظری

اقتدار سایبری، با فراهم کردن دسترسی وسیع‌تر به اطلاعات و منابع مختلف، می‌تواند بر تغییرات هویت سیاسی کنشگران تأثیر گذار باشد. اطلاعات جدید و منابع دیدگاه‌های مختلف می‌توانند نقش زیادی در تحولات و تغییرات هویت سیاسی ایفا کنند. ارتباطات و تعاملات: اقتدار سایبری با فراهم کردن امکانات ارتباطی پیشرفته (مانند شبکه‌های اجتماعی، پلتفرم‌های مختلف و ابزارهای مشارکتی)، می‌تواند به تغییر هویت سیاسی کنشگران کمک کند. این ارتباطات و تعاملات با سایر فعالان، ایدئولوژی‌ها و آرمان‌ها، می‌تواند تأثیر مهمی بر هویت سیاسی داشته باشند. رسانه‌های اجتماعی و فضای دیجیتال با قدرت پخش و انتشار بالا، می‌توانند در تغییر هویت سیاسی کنشگران نقش مهمی ایفا کنند. آن‌ها می‌توانند ایدئولوژی‌ها، ارزش‌ها و عقاید سیاسی را شکل دهند و به فرد در درک و تداوم هویت سیاسی خود کمک کنند. با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از جمعیت جمهوری اسلامی ایران را جوانان تشکیل می‌دهند، اقتدار سایبری می‌تواند تأثیر زیادی بر تغییر هویت سیاسی نسل جوان داشته باشد. جوانان با استفاده از فضای دیجیتال و رسانه‌های اجتماعی، می‌توانند نگرش‌ها و هویت سیاسی خود را تحت تأثیر قرار داده و از این طریق تغییراتی در هویت سیاسی ایجاد کنند. پیامدهای اقتدار سایبری می‌تواند در تغییر هویت سیاسی کنشگران نقش ایفا کند. این پیامدها شامل تأثیرات مثبت مانند ترویج ایده‌ها و آرمان‌ها و تأثیرات منفی مانند انتشار اطلاعات ناصحیح یا تحریف شده است (Arnaboldi & Vindino, 2015).

تکنولوژی و اقتدار سایبری می‌تواند تغییرات قابل توجهی در هویت سیاسی کنشگران ایجاد کند. به عنوان مثال، ارتباطات سریع و آسان در فضای سایبری، امکان انتشار دیدگاه‌ها و نگرش‌های مختلف را فراهم می‌کند که ممکن است باعث تغییرات در هویت سیاسی افراد شود. فضای سایبری می‌تواند در انتشار و پخش ایدئولوژی‌ها و عقاید سیاسی تأثیرگذار باشد. این ایدئولوژی‌ها می‌توانند هویت سیاسی کنشگران را تحت تأثیر قرار داده و به تغییرات هویت سیاسی در جمهوری اسلامی ایران منجر شوند. شبکه‌های اجتماعی و واحدهای ارتباطی آن‌ها می‌توانند بر هویت سیاسی کنشگران تأثیر داشته باشند. این شبکه‌ها می‌توانند این امکان را فراهم کنند که فرد با افراد دیگری با عقاید مشابه یا متفاوت در تماس باشد و نگرش‌های مختلف را بشنود، که ممکن است به تغییر هویت سیاسی ایجاد کند. هویت سیاسی کنشگران ممکن

است در پاسخ به فرایندهای اجتماعی و فضای سایبری تغییر کند. مثلاً، تغییر در توزیع قدرت، دسترسی به اطلاعات جدید و ایجاد فرصت‌های جدید می‌تواند باعث تغییر هویت سیاسی در بین کنشگران شود (Lombardi, 2015).

نظریه‌پردازان مختلف درباره اقتدار سایبری نظرات و دیدگاه‌های متنوعی را مطرح کرده‌اند. در زیر به برخی از این نظریه‌پردازی‌ها اشاره خواهیم کرد: نظریه میشل فوکو: میشل فوکو، فیلسوف و سوسیولوژیست فرانسوی، بر این باور است که قدرت در جامعه‌های مدرن نهفته در شبکه‌های مختلف قدرت است. او می‌گوید که فضای سایبری نیز یکی از شبکه‌هایی است که قدرت را تأمین می‌کند و توانایی تشکیل هویت سیاسی را دارد. نظریه مانوئل کاستلز: مانوئل کاستلز، سوسیولوژیست برجسته، معتقد است که فضای سایبری قدرت و تأثیر چشمگیری در قدرت سازمان‌ها و افراد دارد. او با توجه به تحولات فناوری ارتباطات، نقش عمده‌ای را برای فضای سایبری در ایجاد هویت و تغییر قدرت سیاسی معرفی می‌کند. نظریه استار، آبرامز و هانت: جان دیوید استار، پیتر آبرامز و فرانسیس فلاهانت تحقیقاتی را درباره اقتدار سایبری و حاکمیت دیجیتال انجام داده‌اند. آن‌ها با تأکید بر اهمیت داده‌ها و اطلاعات، تأثیر قدرت سایبری را در ارتباطات، سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری‌های مختلف برشمرده و اهمیت آن را بر شناخت ساختارهای قدرتی در فضای سایبری تأکید می‌کنند. نظریه لاشلی کوری: لاشلی کوری، روانشناس اجتماعی، در کتاب "قدرت فکر: شخصیت، اقتدار و سرمایه‌های اطلاعاتی در زمان دیجیتال" بحث می‌کند که فضای سایبری به عنوان یک منبع اقتدار به تحول و تغییرات در هویت سیاسی و فردی افراد منجر می‌شود. از آنجا که این تحلیلات مرتبط با مفهوم اقتدار سایبری مختلف بوده و نظرات نظریه‌پردازان را به تفکیک نمی‌کند (Woolsey, 2014).

نظریه مانوئل کاستلز درباره قدرت سایبری و نقش آن در تغییرات اجتماعی و سیاسی صحبت می‌کند. مانوئل کاستلز، سوسیولوژیست برجسته، به طور خاص بر تأثیر فضای سایبری در شکل‌گیری هویت و تغییر قدرت سیاسی تمرکز می‌کند. طبق نظریه کاستلز، فضای سایبری نه تنها یک فضای ارتباطی است، بلکه یک فضای اجتماعی است که در آن افراد و گروه‌ها به عنوان بازیگران اصلی دخالت دارند. این فضا به عنوان یک بستر جهانی برای تبادل اطلاعات، ارتباطات و تعاملات بین افراد و گروه‌ها عمل می‌کند. با پیشرفت فناوری ارتباطات و ورود افراد به فضای سایبری، این فضا تأثیرات عمده‌ای در تغییرات اجتماعی و سیاسی دارد. کاستلز با توجه به تحولات فناوری، اینترنت و رسانه‌های اجتماعی، معتقد است که هویت و قدرت سازمان‌ها و افراد در حال تغییر است. وی معتقد است که قدرت سنتی که قائم می‌شده به عنوان قدرت مادی شامل منابع مالی، نیروی کار و وسایل تولید، تحت تأثیر فضای سایبری تغییر می‌کند. در واقع، به جای منابع مادی، کاستلز بر تأثیر داده‌ها و اطلاعات در تعیین شکل و توزیع قدرت تأکید می‌کند. او معتقد است که در دنیای دیجیتال، اطلاعات قدرت را ایجاد می‌کند و از طریق شبکه‌های اجتماعی و ارتباطات آنلاین تبادل می‌شود. افراد و گروه‌ها با جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و به اشتراک گذاری اطلاعات، می‌توانند قدرت و تأثیر خود را در فضای سایبری بالا ببرند. بنابراین، نظریه مانوئل کاستلز نشان می‌دهد که فضای سایبری به عنوان یک بستر اجتماعی و تعاملی، توانایی تغییر هویت و تبدیل قدرت سیاسی را دارد. این تحلیل نشان می‌دهد که با توجه به تحولات فناوری و حضور فعال افراد در فضای سایبری، نیروهای جدیدی در قدرت سیاسی واقعیت ایجاد شده است.

نظریه مانوئل کاستلز درباره قدرت سایبری استوار بر سه مفهوم اساسی است: فضای سایبری به عنوان یک بستر ارتباطی و تعاملی، تأثیر قدرت سایبری بر تغییر هویت، و تأثیر قدرت سایبری بر توزیع قدرت سیاسی. اولاً، فضای سایبری به عنوان یک بستر ارتباطی و تعاملی با توجه به پیشرفت فناوری ارتباطات و ورود افراد به فضای مجازی بسیار تأثیرگذار شده است. این فضا به عنوان یک شبکه جهانی جهت تبادل اطلاعات، ارتباطات و تعاملات اجتماعی عمل می‌کند. از طریق شبکه‌های اجتماعی، ایمیل، پیام‌رسان‌ها و سایر وسایل ارتباطی، افراد می‌توانند با یکدیگر در ارتباط باشند و اطلاعات را به اشتراک بگذارند. دوماً، قدرت سایبری تأثیر فزاینده‌ای بر تغییر هویت افراد و گروه‌ها دارد. با فعالیت در فضای سایبری، افراد می‌توانند هویت‌های جدید ساخته و به تعامل با دیگران بپردازند. فضای سایبری به افراد اجازه می‌دهد که خود را به

طور مجازی با دیگران مرتبط کنند، نقش‌های مختلفی بپذیرند و هویت‌های جدیدی را شکل دهند که در جوامع آنلاین و آفلاین تأثیرگذار است. سوما، قدرت سایبری نقش مهمی در توزیع قدرت سیاسی دارد. به جای تمرکز قدرت در دولت‌ها و سازمان‌های سنتی، فضای سایبری به افراد و گروه‌ها امکان می‌دهد تا اطلاعات و نظرات خود را به اشتراک بگذارند و تأثیر بیشتری داشته باشند. به این ترتیب، قدرت سایبری در توزیع قدرت سیاسی نقش مهمی را بازی می‌کند و به افراد اجازه می‌دهد که قدرت و تأثیر خود را در جوامع آنلاین تقویت کنند. بنابراین، نظریه مانوئل کاستلز نشان می‌دهد که فضای سایبری در تغییرات اجتماعی و سیاسی تأثیر زیادی دارد. این فضا به افراد امکان می‌دهد تا به عنوان بازیگران اصلی در تعیین شکل هویت و قدرت سیاسی عمل کنند و نقش مهمی در توزیع قدرت داشته باشند.

نظریه مانوئل کاستلز در مورد تأثیر قدرت سایبری بر تغییر هویت به دو نکته اصلی تمرکز می‌کند: اولاً، وجود فضای سایبری به عنوان یک بستر ارتباطی و تعاملی که به افراد امکان می‌دهد با دیگران در ارتباط باشند، و دوماً، توانایی افراد در ساخت هویت‌های جدید و تعیین نقش‌های مختلف در فضای سایبری. با توجه به پیشرفت فناوری ارتباطات و ورود عموم مردم به فضای مجازی، فضای سایبری به عنوان یک شبکه جهانی ارتباطی عمل می‌کند که این امکان را به افراد می‌دهد تا با دیگران در سراسر جهان در ارتباط باشند. ارتباطات مجازی شامل شبکه‌های اجتماعی، ایمیل، پیام‌رسان‌ها و سایر وسایل ارتباطی است. این فضا به افراد امکان می‌دهد تا با تعداد زیادی افراد در تماس باشند و اطلاعات را به اشتراک بگذارند. با فعالیت در فضای سایبری، افراد می‌توانند هویت‌های جدیدی را شکل دهند و نقش‌های مختلفی را در آن ایفا کنند. آن‌ها می‌توانند با ساخت حساب کاربری در شبکه‌های اجتماعی، وبلاگ‌ها، و وبسایت‌ها به اشتراک گذاری نظرات، محتوا و تجربیات خود بپردازند. این امکان به آن‌ها می‌دهد تا هویت جدیدی را شکل داده، شخصیت خود را تغییر دهند و نقش‌های مختلفی را در جوامع آنلاین بازی کنند. کاستلز با تأکید بر تکنولوژی ارتباطات رایانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی، معتقد است که این فضاها امکانات جدیدی برای شناخت هویت سیاسی فراهم می‌کنند. به عبارت دیگر، با استفاده از شبکه‌های اجتماعی، افراد می‌توانند با دیگران در مرزها و زمان‌های مختلف به اشتراک بگذارند و تعامل کنند. این امکان به آنان می‌دهد تا هویت سیاسی خود را در جهان دیجیتال به صورت آزادانه و چندجانبه بنا کنند. به عنوان مثال، بسیاری از فعالان سیاسی امروزی از شبکه‌های اجتماعی برای تبیین نقاط نظر و ارائه آراء خود استفاده می‌کنند. این شبکه‌ها به آن‌ها امکان می‌دهند تا از طریق ارتباط مستقیم با پرسنلی از طریق پیام‌رسانی و ویدئوهای زنده، در مورد مشکلات روزمره و موضوعات سیاسی صحبت کنند. این تعاملات باعث می‌شود که هویت سیاسی این فعالان و به تبع آن هویت سیاسی گروه‌هایی که از آن‌ها حمایت می‌کنند، تغییر کند. به علاوه، کاستلز به تأثیر شبکه‌های اجتماعی در شکل‌گیری جنبش‌های اجتماعی و سیاسی نیز اشاره می‌کند. این شبکه‌ها می‌توانند به عنوان پلتفرم‌هایی برای انعکاس نظرات و خواسته‌های گروه‌هایی که تاکنون آواز آن‌ها با صدای قدرتمندی شنیده نشده بود، عمل کنند. این پدیده به طور ویژه در جنبش‌های احتجاجی و انقلابی رخ می‌دهد که اطلاعات و خبرهای منتشر شده در فضای سایبری اساسی برای انتشار اصول و هدف‌های آن‌ها است. به طور کلی، نظریه کاستلز تأکید می‌کند که تکنولوژی ارتباطات رایانه‌ای و دنیای دیجیتال تأثیر چشمگیری بر تغییرات هویت سیاسی فرد و گروه‌های کنشگر دارند و حکمرانی و سطح نیرو و تأثیر آن‌ها را در این فضا شکل می‌دهند.

به نظریه کاستلز، فضای سایبری و فناوری ارتباطات قدرت زیادی در تغییر هویت سیاسی افراد و سازمان‌ها دارند. در ادامه، چندین راهبرد برای تغییر هویت سیاسی را از منظر کاستلز بررسی خواهیم کرد: شبکه‌سازی و تبادل اطلاعات: فضای سایبری با امکانات شبکه‌سازی و تبادل اطلاعات، افراد و سازمان‌ها را قادر می‌سازد تا با یکدیگر در ارتباط باشند و اطلاعات را به اشتراک بگذارند. این تبادل اطلاعات می‌تواند منجر به شکل‌گیری هویت‌های جدید و تغییر در دیدگاه‌های سیاسی شود. ایجاد فضاهای مجازی: افراد و سازمان‌ها می‌توانند در فضاهای مجازی خود، هویت‌های جدیدی بسازند و با دیگران در ارتباط باشند. این فضاها به آن‌ها امکان می‌دهد تا با توجه به علاقه‌ها، نقش‌های مختلفی را ایفا کنند و هویت سیاسی خود را تغییر دهند. فعالیت در شبکه‌های اجتماعی: شبکه‌های اجتماعی در فضای سایبری قدرت زیادی در تأثیر بر هویت

سیاسی دارند. افراد و سازمان‌ها می‌توانند در این شبکه‌ها فعالیت کنند و دیدگاه‌ها و ایدئولوژی‌های خود را با دیگران به اشتراک بگذارند. این فعالیت‌ها می‌توانند تأثیرات عمده‌ای در تغییر هویت سیاسی افراد و گروه‌ها داشته باشند. استفاده از رسانه‌های جدید: با پیشرفت فناوری، رسانه‌های جدیدی نظیر وبلاگ‌ها، پادکست‌ها و ویدیوهای آنلاین برای انتقال ایدئولوژی‌ها و دیدگاه‌های سیاسی به وجود آمده است. افراد و سازمان‌ها می‌توانند از این رسانه‌ها برای تغییر هویت سیاسی خود و تأثیر بر دیگران استفاده کنند. فعالیت در حوزه‌های موضوعی خاص: با شرکت در گروه‌ها، سازمان‌ها و فعالیت در حوزه‌های موضوعی خاص، افراد می‌توانند هویت سیاسی خود را تغییر دهند. این فعالیت‌ها باعث تشکیل تحالف‌ها و شبکه‌های قدرتمندی می‌شوند که قادرند تأثیرات قابل توجهی در جامعه داشته باشند. باید توجه داشت که این راهبردها تنها بخشی از نظریه کاستلز در مورد تغییر هویت سیاسی در فضای سایبری هستند. این نظریه قابلیت تبیین موضوعات فراوان دیگری را نیز دارد که شامل ارتباطات نوآورانه، نقش نهادها و قدرت‌های سیاسی در فضای سایبری و تأثیر آن در هویت‌ها و ارتباطات اجتماعی است.

به طور کلی، نظریه کاستلز بر تأثیر فضای سایبری و فناوری ارتباطات در تغییر هویت سیاسی تمرکز می‌کند. در ادامه، به توضیح بیشتری درباره مواردی که در پاسخ قبلی آورده شده، می‌پردازیم: شبکه‌سازی و تبادل اطلاعات: فضای سایبری با شبکه‌سازی و تبادل اطلاعات می‌تواند جامعه‌ها و فردان را به یکدیگر متصل کند. این تبادل اطلاعات می‌تواند منجر به دستیابی به دیدگاه‌ها و ایدئولوژی‌های جدید شود و در نتیجه هویت سیاسی تغییر کند. به عنوان مثال، افراد می‌توانند در گروه‌ها و انجمن‌های آنلاین به بحث و تبادل نظر پرداخته و با دیدگاه‌های جدید آشنا شوند. ایجاد فضاهای مجازی: فضای سایبری به افراد و سازمان‌ها امکان می‌دهد تا هویت‌های جدیدی را بسازند. برخی از فضاهای مجازی معروف شامل شبکه‌های اجتماعی، وبلاگ‌ها، انجمن‌ها و سایت‌های مشارکتی هستند. در این فضاها، افراد می‌توانند با استفاده از محتوا، عکس‌ها و نقد و بررسی‌ها، هویت سیاسی خود را شکل دهند و با دیگران در ارتباط باشند. فعالیت در شبکه‌های اجتماعی: شبکه‌های اجتماعی به افراد امکان می‌دهند تا با دیگران متصل شده و دیدگاه‌ها و ایدئولوژی‌های خود را به اشتراک بگذارند. با انتشار محتوا و بحث و تبادل نظر در این شبکه‌ها، هویت سیاسی افراد می‌تواند تغییر کند و تأثیرات قابل توجهی در جامعه داشته باشد. استفاده از رسانه‌های جدید: همچنین، رسانه‌های جدیدی مانند وبلاگ‌ها، پادکست‌ها و ویدیوهای آنلاین، امکان انتقال ایدئولوژی‌ها و دیدگاه‌های سیاسی را فراهم می‌کنند. افراد و سازمان‌ها می‌توانند از این رسانه‌ها برای تغییر هویت سیاسی خود و تأثیر بر دیگران استفاده کنند. فعالیت در حوزه‌های موضوعی خاص: با شرکت در گروه‌ها، سازمان‌ها و فعالیت در حوزه‌های موضوعی خاص، افراد می‌توانند هویت سیاسی خود را تغییر دهند و تأثیرگذاری بیشتری داشته باشند. در این حوزه‌ها، افراد با دیدگاه‌های مشترک و علاقمندی‌های مشابه در ارتباط با هم قرار می‌گیرند و می‌توانند تحالف‌ها و شبکه‌های قدرتمندی را تشکیل دهند. باید توجه داشت که این توضیحات تنها بخشی از نظریه کاستلز درباره تغییر هویت سیاسی در فضای سایبری است. این نظریه قابلیت تبیین موارد متعدد دیگری را نیز دارد که به عنوان مثال شامل نقش نهادها و قدرت‌های سیاسی در فضای سایبری و تأثیر آن‌ها بر هویت‌ها و ارتباطات اجتماعی است.

نظریه کاستلز در مورد تأثیر اقتدار سایبری بر تغییرات هویت سیاسی استدلال می‌کند که مفهوم اقتدار سایبری و تبادل اطلاعات به شکلی است که هویت سیاسی را به همراه تغییر می‌دهد. این تغییرات ممکن است عوامل زیر را شامل شود: تغییر در الگوی ارتباطات: با توسعه فضای سایبری و تبادل اطلاعات بین افراد، الگوهای ارتباطی تغییر می‌کنند. حضور در شبکه‌های اجتماعی و فعالیت در فضاهای مجازی افراد را قادر می‌سازد تا روابط و ارتباطات خود را با دیگران تغییر دهند. این تغییر در الگوی ارتباطات ممکن است منجر به تحول در هویت سیاسی افراد شود. دسترسی به اطلاعات جدید: فضای سایبری، افراد را به اطلاعات و منابع جدید دسترسی می‌دهد. این اطلاعات جدید می‌توانند هویت سیاسی را تحت تأثیر قرار داده و به تغییر آن کمک کنند. افراد می‌توانند از سایت‌ها، وبلاگ‌ها، مقالات آنلاین و منابع دیگر استفاده کنند تا دیدگاه‌ها و ایدئولوژی‌های جدید را دریابند و هویت سیاسی خود را بروز رسانی کنند. تشکیل گروه‌ها و جوامع آنلاین: فضای سایبری به افراد

امکان می‌دهد تا در گروه‌ها و جوامع آنلاین شرکت کنند. این گروه‌ها می‌توانند به عنوان فضاهایی برای تبادل ایده‌ها، دیدگاه‌ها و ارتباطات سیاسی عمل کنند و هویت سیاسی را تغییر دهند. در این گروه‌ها، افراد می‌توانند با دیگرانی با دیدگاه‌های مشابه در ارتباط باشند و با نقد و بررسی مشترک به تحول هویت سیاسی بپردازند. فعالیت در محیط‌های مجازی: افراد می‌توانند در محیط‌های مجازی، مانند شبکه‌های اجتماعی، وبلاگ‌ها و پلتفرم‌های مشارکتی، به اشتراک گذاری محتوا و نظرات خود بپردازند. این فعالیت‌ها می‌توانند منجر به تغییر در هویت سیاسی شخص شود و به افراد امکان دهد تا تأثیر بیشتری در جامعه داشته باشند. بنابراین، آینده اقتدار سایبری بر تغییرات هویت سیاسی با توجه به نظریه کاستلز به این شکل است که افراد می‌توانند با استفاده از فضای سایبری و تبادل اطلاعات، هویت سیاسی خود را تغییر دهند و در تشکیل هویت سیاسی جامعه نقش بر عهده بگیرند (Amini & Amiri, 2014).

مقدماتی در باب هرمنوتیک

هرمنوتیک که از فعل یونانی «هرمنوین» به معنای تفسیر کردن گرفته شده است، مفهومی سابقه‌دار است که ریشه‌های لفظی و معنایی آن تا یونان باستان بازمی‌گردد. هرمنوتیک *hermeneutica* یکی از قدیمی‌ترین سنت‌های علوم انسانی است. پیدایش این اصطلاح به قرن هفدهم بازمی‌گردد هنگامی که متاله‌ای ستراسبورگی یعنی یوهان کنراد دانهاور برای اشاره به آنچه پیش از او *Auslegungslehre* یا فن تفسیر نامیده می‌شد برای اولین بار این اصطلاح را به کار برد (Schori, 2015). تاریخچه هرمنوتیک اما با آغاز دوران باستان بازمی‌گردد و از این حیث باید افزود که هرمنوتیک، نه تنها در تعلیم و تربیت یونان باستان نقش اساسی داشت بلکه در طول دوران باستان و عصر مسیحیت نیز بسیار تأثیرگذار بود. به دلیل همین ریشه‌های تاریخی است که گاه از اصطلاح هرمنوتیک برای اشاره به مطالعه متون دوران باستان و مقدس استفاده می‌شود. اگرچه امروزه هرمنوتیک همچنان در رشته‌های قدیمی علوم انسانی نظیر الهیات، ادبیات یونان و روم باستان، تاریخ، فلسفه، حقوق و بخش اعظم ادبیات فعلی غالب است. در عین حال به رشته‌های مدرنی نظیر انسان‌شناسی، جامعه‌شناسی و حتی مطالعات فرهنگی هم سرایت کرده است.

هرمنوتیک به مثابه یک رویکرد نظری، تاریخی طولانی از یونان باستان، مسیحیت، روشنگری و دوران رمانتیک تا زمان معاصر را پشت سر گذاشته است. به عقیده ریچارد پالمر میدان علم هرمنوتیک به طوری که در عصر جدید به ظهور رسیده است، به شش نحو نسبتاً متمایز تعریف می‌شود (۱) نظریه تفسیری کتاب مقدس؛ (۲) روش‌شناسی عام لغوی؛ (۳) علم هر گونه فهم زبانی؛ (۴) مبنای روش‌شناختی علوم انسانی؛ (۵) پدیدارشناسی وجود و پدیدارشناسی فهم وجود این؛ (۶) نظام‌های تأویل.

هرمنوتیک کلاسیک به مثابه فن تفسیر در آغاز با تفسیر متون و تصاویر دینی سروکار داشت. این سخن هم در مورد تفسیر هاتف غیبی و هم در یونان و هم در مورد تفسیر کتاب مقدس در یهودیت ربانی (نزد فیلون) نزد آباء کلیسا (اورینگنس و اوستین) و هم در خصوص هرمنوتیک پروتستان متقدم (لوتر، ملانشتون و فلاکیوس) صادق است. بنابراین میدان اصلی فعالیت هرمنوتیک همان شرح (یا تفسیر) به معنای عام کلمه است اما ظهور عقل‌گرایی و به همراه آن ظهور دوباره علم لغت (*philology*) عصر کهن در قرن هجدهم تأثیر عمیقی در علم هرمنوتیک کتاب مقدس گذاشت. لذا تلقی هرمنوتیک به منزله امری دقیقاً مربوط به کتاب مقدس رفته‌رفته به نفع علم هرمنوتیک به منزله قواعد کلی تفسیر رنگ باخت. فلذا انجیل در شمار متونی در آمد که ممکن است این قواعد در مورد آن مورد استفاده قرار گیرد. به بیان بهتر، کتاب مقدس بدل به یکی از موضوعات ممکن این قواعد شد (Schori, 2015).

۱) شکل‌گیری یک هرمنوتیک کلی‌تر در قرن نوزدهم

عموم مورخان و دایره‌المعارف‌های دین و فلسفه و نیز فلاسفه متأخر، فردریش شلایرماخر (۱۸۳۴-۱۷۶۷) را به‌عنوان بنیانگذار هرمنوتیک مدرن معرفی کرده‌اند زیرا او بود که از طرفی عرصه علم هرمنوتیک را از شناسایی روش‌ها و قواعد تفسیر متون به تأمل و تحقیق در خود واقعه فهم و شرایط امکان فهم کشاند و از طرف دیگر دامنه هرمنوتیک را به فرانسوی حیطة دین برد تا در نتیجه بتوان آن را به‌طور کلی‌تر در تأویل هر نوع متنی به‌کار برد (Shamsini Ghasvand & Najafi, 2012).

ویلهلم دیلتای (۱۸۳۲-۱۹۱۱) به‌درستی او را کانت تفسیر نامیده است. زیرا همانگونه که کانت فلسفه را از «شناخت جهان» به «شناخت شناخت» یا به «معرفت‌شناسی» متحول کرد، شلایرماخر نیز هرمنوتیک را از «تفسیر متون» به «تفسیر تفسیر» یا به «شناخت تفسیر» متحول ساخت. بنابراین در هرمنوتیک مدرن پرسش از فهم این یا آن متن نیست بلکه پرسش اصلی این است که «خود تفسیر یعنی چه؟». این پرسش در واقع نقطه عطفی در گذار از هرمنوتیک سنتی به هرمنوتیک مدرن به‌شمار می‌رود.

شلایرماخر در جمله قصاری می‌گوید: «زبان کل آن چیزی است که باید در هرمنوتیک پیش‌فرض گرفته شود». حال که هرمنوتیک ملازم زبان است، پس به دو بخش اصلی تقسیم می‌شود: تفسیر دستوری (grammatical) و تفسیر روان‌شناختی (psychological) یا به زعم خودش تفسیر فنی (technical). در تفسیر دستوری متن یا نحوه بیان بر پایه زبان تحلیل می‌شود؛ یعنی برپایه گویش، ساختار جمله، سبک ادبی و نظایر این موارد. در تفسیر روان‌شناختی متن یا نحوه بیان به‌منزله بخشی از تاریخ زندگی مؤلف آن تحلیل می‌شود (وارنکه، ۱۳۹۵: ص ۱۵). برای تأویل متن ابتدا باید مؤلفه‌های گرامری را از نظر زبان به‌کار گرفته‌شده در متن، مثل معنا و ریشه‌شناسی کلمات، مورد بررسی قرار داد و در مرحله بعد بایستی زبان را در ارتباط با مجموعه آثار نویسنده متن مورد نظر فهمید. علاوه بر این موارد که عموماً مربوط به زبان‌شناسی می‌باشند؛ باید بستر متن را نیز مورد توجه قرار داد؛ چه بستر آن از حیث ژانر ادبی (مثلاً اگر قصد تأویل یک شعر نو را داریم باید داده‌هایی مربوط به ژانر ادبی شعر نو را نیز بدانیم) و چه بستر تاریخی متن. به قول خود شلایرماخر: «قانون اول داوری درباره هر موضوعی در متن موردنظر باید بر مبنای زبان رایج زمان نویسنده و مخاطبان اصلی باشد». تفسیر روان‌شناختی اما بی‌شک معرف اصیل‌ترین جنبه کار شلایرماخر است و اساساً هرمنوتیک شلایرماخر به مقصود ذهنی نویسنده توجه زیادی دارد (گادامر نیز در جهت نقد انحراف روان‌شناسانه شلایرماخر این بحث را پیش می‌کشد و می‌گوید این انحراف باعث می‌شود از یاد ببریم که فهم قرار است ما را به حقیقت برساند) (Schori, 2015).

بعد روان‌شناختی یا فنی تفسیر در واقع جایی است که مفسر تلاش می‌کند تا معنا و مقصود مؤلف را بفهمد. مفسر در این راستا از دو روش شهودی و قیاسی بهره می‌جویند؛ روش اول مفسر را هدایت می‌کند تا به‌جای مؤلف قرار گیرد و در روش دوم مفسر، مؤلف را جزئی از نوع کلی به‌شمار می‌آورد و سپس تلاش می‌کند تا پس از قیاس مؤلف با مؤلفان دیگر که جزء همان نوع کلی هستند، به مشخصات متمایز او پی ببرد (Mousavi, 2010).

یکی دیگر از مضامین اختصاصی تفکرات شلایرماخر کلیت بخشی به پدیده بدفهمی محتمل عجین شده با فهم ماست. «بر چه اساس می‌توانیم بگوییم که فهم ما درست است؟» شلایرماخر در این خصوص به دو برداشت کاملاً متمایز از تفسیر اشاره می‌کند:

- ۱) شیوه تفسیر نامقید که طبق آن «فهم از خودش حاصل می‌آید»، لذا بدفهمی و سوءبرداشت اغلب به‌ندرت روی می‌دهد.
- ۲) در مقابل شیوه تفسیر دقیق است که طبق آن «بدفهمی از خودش حاصل می‌آید و لذا جابه‌جا باید فهم را به کمک طلبید و به آن اهتمام داشتیم».

مدعای شلایرماخر این است که وضعیت طبیعی وضعیت کژفهمی است. در مقابل گادامر فهم را مقدم بر هر چیز عبارت از توافق ذاتی با دیگران، بر سر حقیقت، درباره یک موضوع می‌داند؛ لذا گادامر چنین فرض می‌کند که انسان‌ها به‌طور طبیعی یکدیگر را مستقیماً می‌فهمند و فهم به‌خودی‌خود حاصل می‌شود. در مقابل شلایرماخر چنین فرض می‌کند که اغلب فقط تصویری ناقص از انگیزه‌هایی داریم که چه‌بسا موجب شده‌است تا دیگران سخن خاصی را بگویند یا کار خاصی را انجام دهند؛ لذا از نظر او وظیفه فهم دیگر تسهیل شناخت حقیقت عام یک مدعا نیست، بلکه درک شرایط منحصر به فردی است که در پس بیان فردی آن مدعا نهفته است. بنابراین هرمنوتیک از اعتبار عام به‌سوی خلاقیت فردی تغییر مسیر می‌دهد. به این ترتیب شلایرماخر مسیری را می‌گشاید که به برداشتی قطعاً روش‌شناختی از هرمنوتیک منتهی می‌شود (و گادامر بازم این برداشت را به نقد می‌کشد) تا این چنین بتواند با خطر بدفهمی، که بالقوه، همیشه و همه‌جا در کمین است مقابله کند (Garnham, 2006).

دلیل این تغییر مسیر هنگامی روشن خواهد شد که تمایز اصیل بین «فهم مضمون حقیقت» و «فهم مقاصد» بازنگری شود. هنگامی که فهم به درک ادعاهایی درباره حقیقت اطلاق می‌شود، دیگر مهم نیست که چنین فهمی چگونه حاصل می‌شود. اما به‌محض آنکه تمرکز فهم از حقیقت مدعایی به‌سوی منحصر به فرد بودن آن به‌مثابه بیان شخصی خاص تغییر مسیر می‌دهد، پرسش‌هایی مربوط به روش، اهمیت بیشتری می‌یابد؛ چرا که فهمیدن اعتبار یک مدعا، دیگر دال بر آن نیست که فرآیند فهم با موفقیت انجام شده‌است. بنابراین پرسش اصلی این می‌شود که چگونه باید به فهم درست مقاصد دیگران دست پیدا کرد. در پاسخ باید گفت از آنجایی که ما هرگز به مقاصد دیگران دسترسی مستقیم نداریم لذا اگر قرار است فهم مقاصد دیگران موضوع هرمنوتیک باشد، برای این کار به روش تفسیری مطمئن نیازمندیم (Garnham, 2006).

در آخر باید افزود که طرح شلایرماخر در خصوص هرمنوتیک دارای دو محور اساسی است: اول اینکه هدف تفسیر از هر دو سوی نظریه هرمنوتیکی او بازتولید دقیق معنای اثر مطابق با مقاصد مؤلف است. بنابراین فهم معنای گفتمان عبارت است از بازسازی مقاصد اصلی نویسندگان و گویندگان آن، از طریق فهم زبان‌های خاص آنها، از سوی و فهم شرایط زندگی‌شان در آن زمان از سوی دیگر. به این ترتیب است که شلایرماخر ارتباط هرمنوتیک با پرسش از حقیقت را قطع می‌کند. دوم آنکه مقصود اصلی شلایرماخر طرح یک هرمنوتیک عام در مقام فن یا صنعت فهم است. او مدعی است که این فهم در ذات خودش یکی است، چه متن سند حقوقی باشد و چه کتاب مقدس یا اثر ادبی. لذا صرف‌نظر از وجود عنصر روان‌شناختی‌ساز در تفکر او کار شلایرماخر در زمینه علم هرمنوتیک سازنده نقطه‌عطفی در تاریخ این علم است. چرا که علم هرمنوتیک دیگر موضوعی اختصاصاً رشته‌ای متعلق به علم کلام، ادبیات یا علم حقوق انگاشته نمی‌شود، بلکه علم هرمنوتیک، فهم هر گفته‌ای در زبان است (Garnham, 2006).

علم هرمنوتیک به‌نوعی در حکم شروع از شرایط هم‌سخنی محسوب می‌شود. هرمنوتیک موردنظر شلایرماخر هرمنوتیکی اساساً هم‌سخنانه بود. اما او به استلزامات ماهیت هم‌سخنانه‌ی این علم هرمنوتیک واقف نشد. چون اشتیاق به قوانین و سازگاری نظام‌مند، دیدگان او را بسته بود. به همین دلیل است که گادامر چنین نتیجه می‌گیرد که: «برای شلایرماخر مسأله مسأله‌ی ابهام‌های تاریخ نبود بلکه مسأله، مسأله‌ی ابهام‌های آن تو [دیگری] بود». چنین تمرکزی بر شرایط روان‌شناختی هم‌سخنی می‌تواند منجر به نادیده گرفتن عنصر تاریخی در تأویل و حتی محور بودن زبان برای هرمنوتیک شود. تمرکز بر هم‌سخنی به همراه این نظر خطاآمیز که عمل فهم عمل «تقلید» یا «باز ساختن» است، او را به سهولت بیشتری به تصورات نادرست موجود در هرمنوتیک دوره متأخر فکری‌اش رساند.

با همه این شرایط، شلایرماخر به‌درستی پدر علم هرمنوتیک جدید محسوب می‌شود. از نظر او فهم از بطن نسبت داشتن با زندگی است که شکل می‌گیرد و این دقیقاً مسأله‌ای بود که روی تفکرات هرمنوتیسین‌های بعدی نظیر دیلتای و هایدگر (۱۸۸۹-۱۹۷۶) تأثیر گذاشت. دیلتای مقصود خود را فهمیدن از بطن خود زندگی قرار می‌دهد و هایدگر نیز با پیگیری و همین مقصود تلاش می‌کند که با شیوه‌ای متفاوت

و اساساً تاریخی‌تر به آن برسد. باید افزود که عموم نظریه‌پردازان هرمنوتیکی در اواخر قرن نوزدهم به تأملات هرمنوتیکی شلاپرماخر مدیون بودند، از جمله آن‌ها ویلهلم دیلتای بود که در جستجویش برای دانش «به‌طور عینی معتبر» و در فرض مبنی بر اینکه وظیفه هرمنوتیک کشف کردن قوانین و اصول فهم است با تفاوت‌های ادامه‌دهنده راه شلاپرماخر محسوب می‌شود.

۲) هرمنوتیک به‌مثابه بنیانی برای علوم انسانی

نگاه دیلتای به هرمنوتیک از زاویه عینیت بخشیدن به علوم انسانی است و هسته اصلی پروژه او تفاوت گذاشتن بین علوم انسانی و علوم طبیعی است؛ علوم انسانی به‌نوبه‌ی خود تأمین‌کننده‌ی بنیادی‌ترین چشم‌اندازهای ذات تجربه درونی و انسانیت است. آنچه را که می‌توانیم امروز ببینیم فقط به‌طور تقریبی و از طریق به‌خاطر سپردن آنچه خوداندیشی علمی دیده‌است می‌توانیم تعریف کنیم (دیلتای، ۱۳۸۸، ص ۶۵۲). لذا موضوع اصلی در هرمنوتیک دیلتای، نه شناخت متن و نه شناخت معنای متن که شناخت زندگی و حیات تبلور یافته در متن است (Hosseini, 2012). واقعیت تاریخی - اجتماعی تا آنجا که در آگاهی انسان به‌عنوان اطلاعات تاریخی محفوظ مانده‌است و به‌عنوان اطلاعات مربوط به جامعه، محتوای این علوم را فراهم می‌کند. از این حیث باید گفت که سهم دیلتای در فلسفه، تحلیل معرفت‌شناسانه‌ای است که از علوم انسانی ارائه می‌دهد. وی بر آن است که با این کار به دفاع از ارزش و جایگاه علوم انسانی برخیزد. دوران دیلتای مقارن بود با طرد کامل این علوم و رشد و بسط بی‌سابقه دانش تجربی و علوم طبیعی. به این دلیل بود که دیلتای در واکنش به سیطره علوم طبیعی کوشید تا مقدمات عینیت بخشی به علوم انسانی را فراهم کند. این مسأله موجب طرح پرسشی بنیادین در اندیشه دیلتای شد و آن اینکه «فهم و شناخت قطعی، عینی و معتبر چگونه در علوم انسانی آن چنان که در علوم طبیعی وجود دارد امکان‌پذیر است» (Nasrollahi et al., 2014).

در این راستا باید گفت، هرچند که شلاپرماخر به سنت کلاسیک هرمنوتیک پای‌بند بود، اما قصدش برای طرح‌ریزی یک هرمنوتیک کلی‌تر به شکل‌گیری مفهوم دیگری از هرمنوتیک انجامید که در تأملات دیلتای ظهور یافت. دیلتای معتقد بود که فهم چنان‌که ابتدا در مورد یک حالت درونی جزئی به‌کار می‌رود، مبین تفسیر آن حالت روانی در متن کل حیات روانی و در وضعیت مشروط بودن به شرایط محیط آن است. دیلتای فهم را در مقابل تبیین در علوم طبیعی قرار می‌دهد و قائل به این است که فهم در زندگی مشارکت دارد، مشارکتی که فقط بر اساس زندگی ممکن است. حال او بر آن بود که بحث اصلی هرمنوتیک در واقع درباره‌ی ارائه‌ی روش و قواعد برای علمی است که با فهم سروکار دارد یعنی همان علوم انسانی. به این ترتیب هرمنوتیک تبدیل به یک تأمل روش‌شناختی درباره‌ی دعوی حقیقت و شأن علمی علوم انسانی شد. همان‌طور که پیش از این نیز گفتیم، ضرورت این تأمل باز می‌گردد به ترقی علوم محض در قرن نوزدهم و توفیقات شان در به‌کارگیری روش‌های متقنی که علوم انسانی در قیاس با آن‌ها ضعیف و متزلزل می‌نمود. لذا فقط اتکاء به روش می‌توانست علوم انسانی را به علمی معتبر و محترم تبدیل کند و هرمنوتیک بود که وظیفه ایجاد این روش را برعهده داشت. از این حیث باید گفت که علت اصلی چرخش دیلتای به سمت نظریه هرمنوتیکی این بود که اساسی برای تمایز علوم انسانی از علوم طبیعی را تأمین کند. گادامر معتقد است که امتیاز کار دیلتای این است که تشخیص داد که این تفاوت به تفاوت در «نحوه تجربه» بازمی‌گردد و نه صرفاً به تفاوت در «موضوعات تجربه». در نگاه دیلتای اولین گام جهت استقلال علوم انسانی از علوم طبیعی عبارت از این است بین فرآیندهایی که داده‌های حسی را به‌عنوان داده‌های اصلی خود در اختیار دارند و فرآیندهایی که مربوط به سلسله‌ای است امور واقع‌اند که اصولاً در تجربه درونی و بدون همکاری حواس دریافت شده‌اند تفاوت قائل شویم (Ross, 2002). طبق نظر گادامر، دیلتای با این تشخیص خود به فهمی شایسته از تاریخ نزدیک شد. اما با فرض گرفتن این امر که مشروعیت علوم انسانی نیازمند بنیان روش‌شناختی برای این علوم است و بصیرت‌های خود را سست کرد (Schori, 2015).

درواقع دیلتای مانند شلاپرماخر معتقد بود که علوم انسانی نیز مثل علوم طبیعی نیاز به روش دارد. اما برخلاف شلاپرماخر بر آن بود که روشی متفاوت از روش علوم طبیعی را باید برای علوم انسانی وضع کرد. روش شناخت در علوم طبیعی بر اساس «تجربه حسی» است. در

واقع، در این علوم مناسبات علی و معلولی میان پدیدارها تجربه و تبیین می‌گردد. تبیینی که به روش تجربی-استقرایی و از طریق آزمون و خطا صورت می‌گیرد. این مفهوم تجربه که در علوم طبیعی پایه‌گذاری شده بر تکرارپذیری رویه‌ها و نتایج تمرکز دارد. اما دلیلتای بر آن است که تجربه در علوم انسانی از نوع تجربه‌زیسته^۱ (Erlebnis) است و هرچه برای ما موجود است به‌خاطر این تجربه درونی وجود دارد و هم‌چنین هرچیزی که ارزش و غایتی برای ما دارد فقط در تجربه‌زیسته‌ی ما دریافت می‌شود. به بیان بهتر پروسه تجربه‌زیسته از این قرار است که حیات، خودش را به طرق مختلف ابراز و بیان می‌کند. این ظهورات و تجلیات حیات در یک گردش دوری بین حیات و تجربه، از طریق فاهمه درک می‌شود. یعنی حیات در تجربه‌زیسته است که عینیت خود را بروز می‌دهد و ما این عینیت را از طریق تجربه درک می‌کنیم. لذا ما حیات را به‌صورت غیرمستقیم و از طریق ظهور و تجلیاتش درمی‌یابیم. تجلیات حیات در واقع فکت‌هایی هستند برای فرهنگ، روان‌شناسی، حقوق، تاریخ، هنر و... که از طریق این فکت‌ها ما به‌طور غیرمستقیم به خودآگاهی می‌رسیم این خودآگاهی یا حیات همان چیزی است که از نظر دلیلتای واقعیت‌ساز و عینیت‌بخش علوم انسانی است. خصلت تجربی علوم انسانی وابسته به تکرارپذیری تجربه نیست، بلکه چنین علمی پیشاپیش با تجربه یادگیری تاریخ درگیر است. خود جهان تاریخی، هنگامی که از دیدگاه یک خود زنده فهمیده شود برای پرسش از ذات واقعیت جوابی فراهم می‌آورد. این جواب درواقع موافق تجربه درونی است. این درحالی است که اثبات علمی آن مبتنی بر روابط علی و معلولی، غیرممکن است. تاریخ‌نگاران نمی‌توانند تجربه کسانی را که در مورد آن‌ها پژوهش می‌کنند، تجربه یا تکرار کنند. زیرا آن‌ها پیشاپیش میراث‌دار معرفتی هستند که دیگران به‌دست آورده‌اند. آن‌ها در موقعیت «آزموده شدن» قرار دارند؛ در موقعیت آزمودگی تاریخی که دقیقاً به‌دلیل تجربه‌های خود، موقعیتی فراخ‌تر از کسانی دارند که درباره آن‌ها مطالعه می‌کنند. طبق نظر گادامر: «دلیلتای به این دلیل علوم انسانی را در زندگی بنیان نهاد که به آنچه پیش‌تر در تجربه زندگی اندیشیده شده‌است بیشتر اندیشیده شود» (Hosseini, 2012).

نکته مهم دیگر در هرمنوتیک دلیلتای این است که او تجربه را امری ایستا نمی‌داند. در نظر او جریان زمانی زندگی یک نمود نیست بلکه یک واقعیت روانی است. آگاهی از استمرار به‌طور منظم با تغییر مرتبط است و طبیعت عمل شهود که خود را به‌صورت استمرار نشان می‌دهد. استمرار توالی زمانی یک حالت روانی است که ریشه در ماهیت آگاهی ما دارد. او به تفصیل اثبات می‌کند که زمان‌مندی تجربه چیزی نیست که آگاهی به‌طور انعکاسی تحمیل کند (کانتی‌ها این موضع را خواهند گرفت: ذهن عامل فعال است که وحدت را به ادراک تحمیل می‌کند) بلکه دقیقاً به اینگونه است که زمان‌مندی در خود تجربه از آن حیث که به ما داده شده، از قبل مُضَمَّر است. تجربه در نظر دلیلتای ذاتا زمانی (و این به‌معنای تاریخی در عمیق‌ترین معنای کلمه است) و لذا فهم تجربه نیز باید متناسب با مقولات زمانی (تاریخی) تفکر باشد. زمان حال یک خودآگاهی تحقق یافته‌است که در آن با خود به‌عنوان واقعیت مواجه می‌شویم زمان حال در نهایت چیزی جز واقعیت خود ما نیست؛ یعنی وجودی (اگزیستانسی) که در تجربه داده شده‌است. بنابراین دلیلتای با تأکید بر زمان‌مندی تجربه، مبنای همه کوشش‌های بعدی برای اثبات «تاریخ‌مندی» «هستی - در جهان^۲» انسان را اظهار کرده‌است. لازم به ذکر است که تاریخ‌مندی به‌معنای توجه به گذشته یا نوعی سنت‌مداری نیست که آدمی را برده اندیشه‌های مرده می‌سازد؛ تاریخ‌مندی اساساً اثبات زمان‌مندی تجربه انسان است، به‌گونه‌ای که اکنون آن را وصف کرده‌ایم. به‌عبارت دیگر، مراد این است که ما زمان حال را واقعا و تنها در افق گذشته و آینده می‌فهمیم و این فقط یک کوشش آگاهانه نیست بلکه امری است که در ساختار خود تجربه ساخته می‌شود. اما معلوم کردن این تاریخ‌مندی نتایج مهم هرمنوتیکی را به‌دنبال دارد. زیرا تأویل را دیگر نمی‌توان غیر تاریخی فرض کرد و به تحلیل‌هایی بسنده کرد که تنها در مقولات علمی استوار باقی می‌ماند؛ اما از بنیاد با

¹ Live experienced

² Being-in-the-world

تاریخ‌مندی تجربه انسان بیگانه‌اند. با این تفاسیر روشن است که تجربه در مقولات علمی فهمیده نمی‌شود لذا همواره نیازمند طرح کردن مقولات «تاریخی» متناسب با خصلت تجربه‌ی زندگی هستیم (Nasrollahi et al., 2014).

در واقع ديلتای نیز مانند شلايرماخر در خصوص تأویل قائل به عناصر «روان‌شناختی» و «گرامری» که پیش از این و در قسمت مربوط به هرمنوتیک شلايرماخر بیان کردیم، بود. لذا او نیز برآن بود که ابتدا باید به تحلیل گرامری متن پرداخته شود. از این حیث بایستی ضمن مطالعه زبان‌شناختی متون نسبت به روابط معنایی اجزای متن با معنای کل آن حساس بود و هم‌چنین می‌باید ژانر متن را نیز شناخت و آن را در بستر مجموعه‌ای از آثار نویسنده موردنظر قرار داد. در نهایت اینکه ديلتای نیز مثل شلايرماخر، فرآیند روان‌شناختی شهود را برای تأویل حیاتی می‌دانست. فلذا معتقد بود که با بررسی مدارک و داده‌های تاریخی می‌توان جهان هم‌عصر مؤلف و دنیای ذهنی او را بازسازی کرد و به‌گونه‌ای دنیای ذهنی مؤلف را شناخت که حتی خود او نیز به این فهم نسبت به خودش نائل نشده‌باشد. به‌طور خلاصه از نظر او برای دانستن معنای متن باید با نویسنده آن همدلی داشت. هم‌چنین باید تلاش کرد که تجربه‌ها، انگیزه‌ها و احساسات نویسنده را دوباره زیست (Hosseini, 2012; Schori, 2015).

تا اینجا تأملات ديلتای مثل هرمنوتیسین پیش از خودش، یعنی شلايرماخر بود. اما نوآوری او همان‌طور که پیش از این نیز تحت‌عنوان تاریخ‌مندی به آن اشاره کردیم، این بود که رویکرد هرمنوتیکی رمانتیک را در فهم تاریخی به‌کار گرفت. فهم تاریخی در تمامی علوم انسانی نقش اساسی داشت. اول اینکه، مطابق با مطالب گذشته، تجربه آدمی ماهیتی اساساً تاریخی دارد، درست برعکس علوم طبیعی که قوانین طبیعت برای تمامی زمان‌ها صادق است. به‌عبارت دیگر ماهیت شناخت در علوم انسانی باید از طریق مشاهده دوره‌ی کامل رشد تاریخی انسان، توضیح داده‌شود. روشی که در مقابل روش‌های برخاسته از علوم طبیعی قرار می‌گیرد (ديلتای، ۱۳۸۸؛ ص ۱۱۸). دوم اینکه علوم انسانی نمی‌تواند از روش‌های «تبیینی» که علوم طبیعی در پدیده‌های مورد‌مطالعه‌اش به‌کار می‌گیرد، استفاده کنند. بنابراین علوم انسانی چاره‌ای ندارد جز اینکه «فهم» را هدف خود قرار دهد و این مهم از طریق تأویل تاریخ بشر میسر است (شرت، ۱۳۸۷؛ ص ۱۰۷؛ ديلتای، ۱۳۸۸، صص ۶۵۳-۶۵۴). نکته‌ی مهم دیگر این است که ديلتای نقش اساسی هرمنوتیک را تحکیم نظری اعتبار کلی تفسیر، به‌عنوان مبنای هر یقین تاریخی در نظر می‌گیرد. هرچند دست‌یابی به این هدف در آثار دلتای عمدتاً در حد یک طرح و برنامه باقی ماند. اما باور به اینکه چنین هدفی می‌تواند شالوده‌ای روش‌شناختی برای علوم انسانی ایجاد کند به هرمنوتیک شأن و شخصیتی بخشید که حقیقتاً قبل از ديلتای هرگز نداشت. در روزگار ما نیز اندیشمندان مهمی همچون امیلیو بتی (۱۹۶۸-۱۸۹۰) و اریک هرش هرمنوتیک را تأملی روش‌شناختی درباره شأن علمی علوم انسانی می‌دانند. از دید آنها، اگر هرمنوتیک از زیر بار این مسئولیت‌شانه خالی کند، دیگر چیز درخوری از آن باقی نخواهدماند (Garnham, 2006).

مجموعاً باید گفت که ديلتای هرمنوتیک خود را به‌عنوان شیوه و مبنایی برای علوم انسانی در مقابل علوم طبیعی مطرح کرد. او بسیار تحت‌تأثیر شلايرماخر بود و نظیر وی تلاش خود را معطوف به فهمیدن نیت مؤلف کرد. اما درست برخلاف او رابطه غیرقابل گسست میان اثر مؤلف و نیت و ذهن او را نمی‌پذیرفت. چرا که چنین برداشتی از نظر او مستلزم کنار گذاشتن عوامل تاریخی و تأثیرات خارجی است. ديلتای قائل به رشد مؤلف در فرآیند تاریخی فهم بود و این امر در تقابل با تأکید شلايرماخر بر لزوم صرف فهم نیت مؤلف قرار داشت.

در نگاه ديلتای تجربه و فهم در زندگی است که به هم پیوند می‌خورند. به همین جهت است که او زندگی را «سر چشمه جاری و بانشاط فهم» تلقی می‌کند. با این وجود او همچنان به این امر می‌اندیشید که چگونه باید عینیت فهم را در برابر زندگی تضمین کند. از این حیث است گادامر معتقد بود ديلتای، به این ترتیب، بصیرت خود را در مورد تاریخ‌مندی و زمان‌مندی تجربه نادیده می‌گیرد و مجدداً به اصول هرمنوتیک سنتی بازمی‌گردد و در نهایت ديلتای «جهان تاریخی اجتماعی» را متن و هدف فهم را «بازتولید تولید اصلی» در نظر می‌گیرد و نهایتاً دوباره به همان مفهوم «حدس» و «همدلی» شلايرماخر بازمی‌گردد (Garnham, 2006).

گادامر بر این باور است که دیلتای علی‌رغم همه تلاش‌هایی که کرد، همچنان تحت‌تأثیر «فلسفه علم پوزیتیویستی» باقی ماند. او که کانت را به سبب نادیده گرفتن تاریخ‌مندی «عقل» مورد نقد قرار می‌داد، در نهایت خودش چنین فرض کرد که فرد برای رسیدن به شناخت نامشروط و کاملاً عینی از زندگی خود و تجربه دیگران، دارای این امکان هست که به فراتر از موقعیت تاریخی برود که به آن تعلق دارد (Garnham, 2006).

در دورانی که دیلتای در آن زندگی می‌کرد، وظیفه هرمنوتیک وضع قواعد و روش‌هایی برای تفسیر متون بود. لذا او بر آن بود که فقط به طریق انتزاع می‌توان عملکردها و صور فکر را از روش‌های آن جدا کرد. درک چیزی واقعی، غایت هر عمل واقعی فکر است و هیچ عمل فکری وجود ندارد که دارای این غایت نباشد. فکر را همواره اراده‌ای هدایت می‌کند که در جستجوی امری واقعی است؛ این دقیقاً همان چیزی است که فکر را فکر می‌کند. پس در هر عمل فکر روال و قاعده‌ای برای درک واقعیت نهفته است؛ تا آنجا که ما از این روال آگاه می‌شویم و آن را آگاهانه به کار می‌بریم، آن را روش می‌نامیم. از این حیث دیلتای نیز در هرمنوتیک‌اش به این مسأله پای‌بند بوده‌است. در واقع همان‌طور که پیش از این نیز توضیح دادیم، هرمنوتیک دیلتای به تعبیری حول واکاوی رابطه متن با مؤلف و چگونگی ارتباط بین تفسیر متن و نیت مؤلف شکل گرفته‌است (Schori, 2015) اما بعد از دیلتای هرمنوتیک وارد مرحله جدیدی شد که از آن تحت‌عنوان هرمنوتیک فلسفی یاد می‌شود. در هرمنوتیک فلسفی پرسش اصلی حول محور وجود و هستی انسان و تفسیر آن مطرح می‌شود، بدون آنکه این وجود ماهیت و تعیین خاصی یافته‌باشد و یا به متن یا پدیدار انسانی خاصی محدود شده‌باشد. هرمنوتیک فلسفی به‌نوعی در تقابل با دیلتای و جریان هرمنوتیکی عصر او که از آن تحت‌عنوان هرمنوتیک تفسیری یا روشی مطرح می‌شوند، قرار دارد. به هرروی هرمنوتیک دیلتای نشان‌دهنده یک جریان فکری بین نظریه‌پردازان قرن نوزدهم که پرورده مکتب رمانتیک بودند و پیوند آن‌ها با نظریه‌پردازان قرن بیستم است که هرمنوتیک فلسفی را به‌وجود آوردند و ملاحظات روش‌شناختی مربوط به علوم اجتماعی و تاریخی را مطرح کردند. در واقع دیلتای به‌نوعی ردپای خود را در هر دو قرن به‌جای گذاشته‌است. باید افزود که برنامه دیلتای برای تحلیل حیات بشری و مفهوم‌سازی و از حیث تاریخی بود که انگیزه اصلی هایدگر را برای به‌وجود آوردن هرمنوتیک وجود‌گرایش تقویت کرد. به بیان دیگر دیلتای ضمن اینکه طرح هرمنوتیک عام را تجدید کرد، به‌نوعی موجبات پیشرفت آن را نیز فراهم کرد. او هرمنوتیک را در افق تاریخ‌مندی قرار داد؛ افقی که منتج به تحولات مهمی در دوران بعدی شد و همین مسأله هم‌چنین مبنای تفکر هایدگر در باب زمان‌مندی معرفت به نفس را شکل داد. دقیقاً به این دلایل است که او را به‌عنوان پدر «مسأله‌زایی هرمنوتیکی» معاصر تلقی می‌کنند (Shadmani, 2015).

شلایرماخر و دیلتای که تاکنون در خصوص آن‌ها صحبت کردیم از برجسته‌ترین نظریه‌پردازان سنت تفسیری رمانتیک به‌شمار می‌روند. مجموعه اینکه، هرمنوتیک در خوانش این گروه حائز دو خصیصه بنیادین است: اول اینکه نگاه اینان به هرمنوتیک نگاهی اساساً معرفت‌شناسانه است و دوم اینکه در نظریات و تأملات این نحله آدمی همواره می‌تواند با فراتر رفتن از موقعیت تاریخی خود، جهان را از منظر دیگران ببیند. اما در ادامه خواهیم دید که هایدگر و گادامر که از پدران هرمنوتیک فلسفی هستند، با مطرح کردن پرسش فراموش‌شده‌ی «وجود» و نظریه‌پردازی در باب این مسأله که آدمی در فرآیند فهم اساساً نمی‌تواند از جایگاه تاریخی خود در جهان بیرون برود، چرخشی عمیق را در بنیان‌های نظری هرمنوتیک ایجاد کردند.

چرخش بنیادین هرمنوتیک نزد هایدگر به سمت یکساخت‌گشایی فلسفی - پدیدارشناختی

هرمنوتیک که تا قرن هجدهم فن تفسیر متون بود و سپس در قرن نوزدهم و تحت‌تأثیر تفکرات دیلتای به‌صورت روش‌شناسی علوم انسانی درآمد، در ادامه و در قرن بیستم با گرفتن صبغه‌ای فلسفی به خود، به چیزی کاملاً متفاوت تبدیل شد. خالق این انقلاب هستی‌شناسانه

در هرمنوتیک بود. او در دسته فیلسوفانی قرار می‌گیرد که منتقد تاریخ فلسفه غرب بودند. چرا که قائل به این بود که پرسش در باب هستی و وجود به‌نوعی مورد فراموشی قرار گرفته‌است. به‌عبارت دیگر دلیل رویکرد انتقادی ایشان عبارت از این بود که این‌دسته از فیلسوفان تاریخ فلسفه غرب را تاریخ متافیزیک می‌دانستند؛ لذا هر یک به‌نوعی علیه سبطه این رویکرد متافیزیک در فلسفه غرب شوریدند. هایدگر با پرسش از مسأله وجود، دستگاه فلسفی خویش را پایه‌ریزی کرد. چراکه نه تنها پرسش از معنای هستی فاقد پاسخ است، بلکه خود پرسش از هستی نیز تاریک و بی‌سمت و سو است. بنابراین اعاده پرسش هستی مستلزم آن است که در گام نخست خود طرح پرسش واکاوی شود (هایدگر، ۱۳۸۸، ص ۶۶-۶۵). هایدگر معتقد است که ما نمی‌دانیم «هستی» گویای چیست؟ اما وقتی می‌پرسیم که هستی چیست پیشاپیش خود را در حیطه فهمی از این «هست» قرار داده‌ایم. بی‌آنکه بتوانیم به لحاظ مفهومی اثبات کنیم که این «هست» به چه معناست؟. بنابراین رویکرد او نسبت به مقوله وجود، رویکردی هستی‌شناسانه بود؛ درست برخلاف پیشینیان که نگاهی معرفت‌شناسانه و روش‌شناسانه به این مهم داشتند. در واقع او تحت تأثیر حال و هوای زمانه‌اش، در بخشیدن وجهتی فلسفی به هرمنوتیک و مبدل کردن آن به یک فلسفه مستقل و قائم به ذات نقش اصلی را داشت. هایدگر به‌نوعی موضوع، رسالت و جایگاه هرمنوتیک را تغییر داد. در نگاه او موضوع هرمنوتیک دیگر نه به تفسیر متون یا علوم تفسیری، بلکه به خود اگزیستانس مربوط می‌شد. چرا که فلسفه، هستی‌شناسی پدیدارشناسانه عام است که آغازگاه مسیرش در واقع همان هرمنوتیک دازاین است، که در مقام تحلیل اگزیستانس، آن غایتی را که دلیل راه تمامی پرسشگری‌های فلسفی است، به آنجایی متصل می‌کند که این پرسشگری از آنجا برمی‌خیزد و به آن برمی‌گردد. به‌دنبال این رسالت بود که هرمنوتیک نیز از قیود فنی، هنجارگرایی و روش‌شناختی فاصله گرفت و کارکردی اساساً «پدیدارشناسانه» و به‌نوعی ساخت‌گشایانه‌تر پیدا کرد. در نتیجه جایگاه هرمنوتیک ضمن تأمل در باب تفسیر، به تحقق فرآیند تفسیری نیز می‌پردازد که در نهایت با خود فلسفه تلفیق خواهد شد (Morgenthau, 1973). در این خصوص بایستی برخی از بنیان‌های فلسفه هایدگر قدری توضیح داده شود. پیش از این اشاره داشتیم که هایدگر به‌نوعی از منتقدان رویکرد متافیزیک در فلسفه غرب به حساب می‌آید؛ بنابراین در زبان، بیان و فلسفه خویش همواره ضمن انتقاد از این رویکرد، کوشش می‌کند که هم جایگزینی برای خود رویکرد متافیزیک و هم جایگزینی برای واژگان، اصطلاحات و گرامر مرسوم در این رویکرد پیدا کند. بنابراین هایدگر ضمن داشتن زبان و بیانی متفاوت، واژگانی مخصوص به خود و جدید را نیز جعل می‌کند. از جمله مهم‌ترین این واژگان "دازاین"^۱ است. دازاین هستنده‌ای است که صرفاً در میان هستندگان دیگر واقع نمی‌گردد، بلکه او از آن رو که در حیطه هستی خود پروای این هستی را دارد به لحاظ هستندگی از هستندگان متمایز است. اما آنچه که به بنیان هستی دازاین تعلق دارد این است که او در حیطه هستی خود و نسبت به هستی خود مناسبتی با هستی دارد. این گویای آن است که دازاین در حیطه هستی‌اش خود را به‌طریقی از طرق و به وضوح می‌فهمد. بنابراین فهم هستی خود مشخصه هستی دازاین است. از نظر لغوی دازاین متشکل از دو بخش *da* و *sein* می‌باشد. «دا» صفت اشاره‌ای معرفه‌ساز است که در واقع به آنچه که آنجا «هست» اشاره دارد (مثل *the* در انگلیسی) و «زاین» فعلی برای وجود داشتن، بودن یا به‌عبارتی همان هستی داشتن است. به این ترتیب در مجموع می‌توان دازاین را عبارت از هستی‌ای دانست که اولاً قابل اشاره است و ثانیاً به لحاظ گرامری معرفه‌ساز است؛ از این حیث دازاین اجمالاً عبارت است از آن هستنده. با احتیاط می‌توان گفت که منظور هایدگر از دازاین، انسان است؛ اما نه انسانی که در فلسفه متافیزیک پیش از هایدگر به آن اشاره می‌شود. وی اساساً به‌دلیل متافیزیک یا به‌تعبیری غیرانضمامی بودن واژه انسان بود که از آن پرهیز کرد؛ دلیل این پرهیز نیز در توضیح دازاین قدری ملموس می‌شود. دازاین تنها هستنده‌ای است که پروای هستی دارد یا به تعبیر هایدگر هم هستی خویش را دارد (Nasrollahi et al., 2014; Rahbar & Amiri, 2014). یعنی می‌تواند به مسأله هستی، تقابل هستی و نیستی، هست‌بودگی و نیست‌بودگی خویش بپردازد و این مهم دقیقاً به‌خاطر نوع بودن دازاین در جهان و نوع هستی او است. هایدگر این نوع هستی داشتن یا بودن دازاین در جهان

¹ dasein

را وجه اگزیستانسیال دازاین می‌نامد. البته در جهان بودن در مقام تعینات اگزیستانسیال حضوری پیش‌دستی ندارد بلکه همراه با هم هستی، هستی دازاین را بنیان می‌نهد. اگزیستانسیال^۱ از ریشه اگزیستانس^۲ نشأت گرفته‌است. ریشه این واژه در واقع از دو بخش مصدری *exit* به معنای خروج یا برون و *Stance* به معنای ایستادن تشکیل شده‌است. از این حیث و به‌طور کلی می‌توان این واژه را به معنای قابلیت برون‌ایستایی از موقعیت فیزیکی خود تعبیر کرد. به عبارت دیگر دازاین این قابلیت را دارد که از موقعیت فیزیکی خویش جدا شده و در جا و زمان دیگری پردازش کند. اجمالا باید گفت که پروژه هایدگر صورت‌بندی جدیدی نسبت به پرسش یونان باستان از هستی‌شناسی است. در واقع هایدگر به دنبال آن بود که بدون افتادن در کندوکاوهای متافیزیکی به پرسش بودن پاسخ دهد. در جستجوی یافتن پاسخ این پرسش، هایدگر متوجه هستی‌ای شد که سعی دارد بفهمد و در واقع از ابتدا پیش‌فهمی نیز از اشیاء دارد. این هستی وجود آدمی یا همان دازاین است (Schori, 2015). هایدگر معتقد است که فهم از آن روی ممکن است که ما هستی را فهم می‌کنیم. هایدگر معتقد است نوع هستی دازاین در مقام هستی توانش، از حیث اگزیستانسیال در فهم نهفته است. در واقع او ما را موجوداتی خود تحویل‌گر می‌داند که نه تنها فهم کردن یکی از جلوه‌های حیاتی وجود ما است؛ بلکه وجود ما همان فهم کردن است و این پردازش دائمی جهان به دلیل همان وجه اگزیستانسیال وجود دازاین است. لذا او در نهایت به این نتیجه می‌رسد که ما جوهرهای پیشینی نیستیم که قادر به عمل فهم کردن باشیم؛ بلکه خود فهم موجودات وجود ما است. به بیان دیگر، بودن ما چیزی جز خود فهم کردن نیست. یکی دیگر از وجوه اگزیستانسیال دازاین، علاوه بر فهم، پرتاب‌شدگی او است. هایدگر قائل به این است که پرتاب‌شدگی دازاین گویای هیچ‌گونه داوری ارزشی منفی نیست. دازاین بدون و غالباً هم‌جوار جهانی است که به آن می‌پردازد و از آنجا که هستی توانش اصیل خویش است، در نگاه نخست همواره پیشاپیش از هستی توانشش جدا افتاده و در جهان درافتاده‌است. درافتادگی در جهان یعنی مستهیل گشتن «در با یک‌دیگر بودن». به بیان بهتر انسان به جهانی پرتاب شده‌است و این پرتاب‌شدگی نیز از دیگر نمودهای اصلی نحوه بودن انسان در جهان است. در واقع ویژگی‌ها و مسائلی پیش از او بوده‌است که او حق انتخابی در خصوص آن‌ها ندارد. در واقع این درافتادگی چیزی است که کاشف از ساختاری است که متعلق ذات هستی‌شناختی خود دازاین است؛ از این حیث خود را بدو و غالباً برحسب جهانش می‌فهمد. انسان اساساً درخصوص این که در چه شرایط و در چه عالمی وارد شود، حق انتخابی ندارد. سنت‌ها، پیشینه‌ها و وضعیت‌های خاص خصلت پرتاب‌شدگی او را ایجاد می‌کنند. پرتاب‌شدگی به تعبیری عبارت از حالت بالفعلی است که نحوه‌ی بودن ما را نشان می‌دهد و به این ترتیب باید گفت که دازاین کلیت هستی خودش را در جهان‌مندی‌اش متوجه می‌شود و متعلق‌های شناخت بر اساس جهان‌مندی او بر وی گشوده می‌شوند. به این جهت باید گفت که دازاین همواره به واسطه عواملی مثل تاریخ، جغرافیا، توارث و نظایر این‌ها، محدود شده‌است. عواملی که دازاین شاید کوچک‌ترین نقشی در شکل‌گیری آن‌ها نداشته‌باشد. مواردی که هژمونی پیچیده‌ای از جبر را نیز بر حیات او حاکم می‌سازند. به همین دلیل است که باید گفت فهم انسان همواره زمان‌مند است و زمانه‌ای که او در آن زندگی می‌کند، موقعیت هرمنوتیکی‌ای را برای او به وجود می‌آورد که ابژه‌های شناخت بر اساس این موقعیت بر او گشوده می‌شوند. اساس هستی‌شناسانه‌ی حیث اگزیستانسیال دازاین زمان‌بندی است. بنابراین کلیت ساختار هستی دازاین برحسب همین زمان‌بندی است که به لحاظ اگزیستانسیال قابل فهم است و درست بر حسب همین هستی زمان‌مند دازاین است که در نهایت ما را به این نتیجه می‌رساند که هستی‌اش به نوعی تاریخ‌مند است و تاریخ‌مند می‌تواند باشد (Shamsini Ghiasvand & Najafi, 2012; Tabatabaei et al., 2016). آنچه پیش از انسان بودن مهم است، در دنیا بودن انسان است و دازاین به نوعی به در عالم بودن انسان اشاره می‌کند.

¹ existential

² existence

هایدگر و پیروانش بر آن بودند که به‌جای تدوین قواعد و روش برای فهم و تفسیر، در باب خود مقوله فهم و تفسیر پژوهش کنند. از این حیث بود که آن‌ها هرمنوتیک را به‌نوعی از حوزه روش‌شناسی دور و آن را به «هستی‌شناسی فهم» تبدیل کردند (Rahmani, 2015). به‌بیان بهتر هایدگر در تأملات خود وجودشناسی^۱ را به‌جای روش‌شناسی^۲ و معرفت‌شناسی^۳ قرار می‌دهد و دقیقاً اینجاست که او هرمنوتیک را براساس یک مبنای وجودشناسانه، توضیحی برای چیستی و ماهیت فهم به‌شمار می‌آورد. تا اینجا دانستیم که هرمنوتیک هایدگری رنگ‌ورویی فلسفی و پدیدارشناسانه دارد. این مسأله نزد هایدگر آنقدر حائز اهمیت است که او پدیدارشناسی و هرمنوتیک را به تعبیری یکی تلقی می‌کند و هرگونه تفاوت قائل شدن بین این دو را نوعی کژفهمی فلسفی یا هرمنوتیکی توصیف می‌کند. اما سؤال اصلی اینجاست که چرا هایدگر کار خود را به هرمنوتیک ارتباط می‌دهد؟ به بیان دیگر نقطه آغاز هرمنوتیک نزد هایدگر کجاست؟ ابتدا باید گفت که در نظر او سنجش حقایق و اصالت هر جستار فلسفی عبارت از این است که فلسفه، هستی‌شناسی پدیدارشناسانه‌ی عامی است که آغازگاه راهش هرمنوتیک دازاین است (هایدگر، ۱۳۸۸، ص ۸۸۵). بنابراین در پاسخ به این سؤالات باید گفت که هایدگر تلقی خود از یک فلسفه اصیل را در جستجوی معنای هستی^۴ بودن می‌داند. در واقع او فلسفه‌ای را اصیل می‌داند که به‌دنبال شناخت خود هستی است نه به‌دنبال معرفت نسبت به هست‌ها و موجودات. هایدگر راه وصول به این هدف را صرفاً تمسک به تحلیل پدیدارشناسانه وجود انسانی یا همان دازاین تلقی می‌کند. تحلیلی که از نظر او اساساً هرمنوتیکی است. به این ترتیب در اندیشه هایدگر تحلیل پدیدارشناسانه وجود دازاین که با هدف نمایان ساختن ساختار وجودی خود دازاین صورت می‌گیرد، دانش هرمنوتیک انگاشته می‌شود. بنابراین فلسفه حقیقی در نگاه هایدگر فلسفه‌ای است که به‌دنبال معنای هستی با تمسک به پدیدارشناسی دازاین باشد و این دقیقاً نقطه آغاز هرمنوتیک هایدگر است.

به‌بیان بهتر باید افزود که هایدگر اولاً یک هستی‌شناس است و ثانیاً معتقد است که جستجوی هستی تنها با واکاوی پدیدارشناسانه وجود دازاین امکان‌پذیر است. البته پدیدارشناسی مدنظر هایدگر متفاوت با پدیدارشناسی ادموند هوسرل (۱۸۵۹-۱۹۳۸) است. توصیف جهان به‌عنوان یک پدیدار به این معناست آنچه خود را در هستنده درون جهانی نشان می‌دهد، بگذارد تا دیده‌شود. بنابراین در اینجا پدیدار به‌معنای پدیدارشناختی آنی است که خود را در قالب هستی ساختار هستی نشان می‌دهد. هایدگر پدیدارشناسی را تجویز جلوه‌گری و ظهور اشیاء و پرهیز از اطلاق تحکمی مقولات ذهنی خود ما، بر آن‌ها می‌داند. در واقع از نظر او پدیدارشناسی محصول نگاه ما به اشیاء نیست؛ بلکه جایی است که اشیاء خودشان را به ما نشان می‌دهند. به هر روی از نظر هایدگر هستی‌شناسی راهی جز این ندارد که طریق پدیدارشناسی را پیشه خود قرار دهد. اما مشکلی که اینجا پیش می‌آید این است که هستی یا وجود، یک پدیدار نیست. هم‌چنین وجود را نمی‌توان موجود خاصی نیز پنداشت؛ بلکه همواره وجود چیزی است. با توجه به این موارد هستی را فقط در بستر موجودی می‌توان شناخت که واجد خصیصه جلوه‌پذیری و دیدارکنندگی یعنی فهم باشد. این موجود همان دازاین است که هایدگر معتقد است با واکاوی پدیدارشناسانه آن می‌توان هستی‌شناسی را محقق ساخت. با عنایت به اینکه یکی از جنبه‌های اساسی وجودی دازاین فهم و تأویل است، بنابراین پدیدارشناسی دازاین منجر به پدیدارشناسی جنبه وجودی فهم دازاین می‌شود و پدیدارشناسی فهم نیز همان علم هرمنوتیک است؛ چراکه رسالت اصلی هرمنوتیک همواره تحقق فهم می‌باشد. به این ترتیب واکاوی پدیدارشناسانه دازاین که در پی قابل فهم و روشن ساختن ساختار وجودی خود دازاین است، عملی اساساً هرمنوتیکی است. پس از آن‌جایی که هدف فلسفه دستیابی به‌معنای اصیل هستی با تمسک به پدیدارشناسی دازاین است، درست در این راستا

¹ ontology

² methodology

³ epistemology

⁴ being

است که هستی‌شناسی، هرمنوتیک و پدیدارشناسی به هم گره می‌خورند و دقیقاً با این تلقی نوین است که علم هرمنوتیک به تفسیر هستی دازاین مبدل می‌شود (Nasrollahi et al., 2014).

بررسی نقش فضای مجازی در شکل‌گیری و تغییر اقتدار سیاسی فرد

فضای مجازی امروزه نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری و تغییر اقتدار سیاسی فرد و گروه‌ها دارد. این نقش به دلیل امکانات گسترده‌ای که این فضا برای ارتباطات، انتشار اطلاعات و تأثیرگذاری دارد، بسیار مهم است. در زیر به برخی از نقش‌های فضای مجازی در این زمینه اشاره خواهیم کرد: انتشار اطلاعات: فضای مجازی به افراد و گروه‌ها امکان انتشار اطلاعات و دیدگاه‌های خود را بدون واسطه فراهم می‌کند. این امر می‌تواند باعث افزایش شناخت عمومی نسبت به یک فرد یا گروه شود و در نتیجه، اقتدار سیاسی آن‌ها را تقویت کند. ارتباطات و حمایت‌ها: فضای مجازی فرصت‌های مناسبی را برای برقراری ارتباطات میان افراد و حمایت‌های جمعی فراهم می‌کند. این حمایت‌ها می‌توانند به فرد یا گروهی که به دنبال تغییر اقتدار سیاسی هستند، کمک کنند تا نفوذ و تأثیر خود را افزایش دهند. تأثیرگذاری و موبایل‌سازی: فضای مجازی می‌تواند افراد را به موبایل‌سازی و فعالیت‌های سیاسی تحریک کند. این امر می‌تواند باعث افزایش نفوذ و اقتدار سیاسی آن‌ها شود و نهایتاً به تغییراتی در صحنه سیاسی منجر شود. ایجاد جنبش‌ها و انقلابات: فضای مجازی می‌تواند به شکل قابل توجهی در ایجاد جنبش‌ها و انقلابات سیاسی تأثیرگذار باشد. این فضا می‌تواند به عنوان پلتفرمی برای انتشار ایده‌ها، سازماندهی اعتراضات و جمع‌آوری حمایت‌ها عمل کند که به تغییر اقتدار سیاسی منجر می‌شود.

مثال‌های واقعی از تأثیرات فضای مجازی بر اقتدار سیاسی: انتخابات سال ۲۰۰۸ در ایالات متحده آمریکا: در این انتخابات، کاندیدای دموکراتی باراک اوباما از فضای مجازی برای جذب حمایت‌های افراد و جمع‌آوری سرمایه‌های انتخاباتی استفاده کرد. او از شبکه‌های اجتماعی مثل توئیتر، فیسبوک و یوتیوب برای ارتباط با طرفدارانش و ترویج برنامه‌های سیاسی خود استفاده کرد. این روش باعث افزایش شناخت عمومی و اقتدار سیاسی او شد و در نهایت به انتخاب او به عنوان رئیس‌جمهور منجر شد. انتخابات پارلمانی ۲۰۱۹ در بریتانیا: در این انتخابات، حزب کنسرتور بریتانیا با استفاده از کمپین تبلیغاتی تحت عنوان "Take Back Control" (بازگرداندن کنترل)، از حملات سایبری و تبلیغات روی اینترنت بهره برد. این کمپین باعث شد که افراد بیشتری به حزب کنسرتور پیوستند و در نتیجه، این حزب در انتخابات پارلمانی بریتانیا پیروز شد. انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ در ایران: در این انتخابات، دولت ایران سعی کرد با استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، حضور افراد در این انتخابات را افزایش دهد و به دنبال کاهش نرخ رای‌گیری نباشد. این روش باعث افزایش شناخت عمومی و اقتدار سیاسی دولت در میان جوانان و افراد زیر ۳۵ سال شد. این مثال‌ها نشان می‌دهد که فضای مجازی با استفاده از شبکه‌های اجتماعی و تبلیغات روی اینترنت، می‌تواند بر تأثیرگذاری و اقتدار سیاسی افراد و گروه‌ها تأثیرگذار باشد.

بررسی تأثیر تعاملات و ارتباطات در فضای مجازی بر هویت و اقتدار سیاسی

تعاملات و ارتباطات در فضای مجازی می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر هویت و اقتدار سیاسی افراد و گروه‌ها داشته باشد. در زیر به برخی از تأثیرات این تعاملات و ارتباطات بر هویت و اقتدار سیاسی اشاره می‌کنم: افزایش دسترسی به اطلاعات: فضای مجازی می‌تواند به افراد و گروه‌ها کمک کند تا به اطلاعات و منابع سیاسی بیشتری دسترسی پیدا کنند. این دسترسی به اطلاعات می‌تواند در افزایش شناخت عمومی و دانش سیاسی افراد تأثیرگذار باشد و در نتیجه، هویت سیاسی آنان را تقویت کند. امکان انتشار نظرات و دیدگاه‌ها: فضای مجازی به افراد و گروه‌ها امکان می‌دهد تا نظرات و دیدگاه‌های خود را در مورد مسائل سیاسی بیان کنند. این امکان باعث می‌شود تا هویت سیاسی آنان به عنوان

افراد مشتاق به مشارکت سیاسی و تأثیرگذار در جامعه تقویت شود. شکل‌گیری جوامع آنلاین: فضای مجازی به افراد و گروه‌ها امکان می‌دهد تا در جوامع آنلاین مشارکت کنند و با افرادی با نظرات و ایدئولوژی‌های مشابه در ارتباط باشند. این جوامع آنلاین می‌توانند در تقویت هویت سیاسی آنان نقش مهمی داشته باشند و به افزایش اقتدار سیاسی آنان کمک کنند. تأثیرگذاری در نظر عمومی: فضای مجازی می‌تواند به افراد و گروه‌ها کمک کند تا با استفاده از تبلیغات و ارتباطات در اینترنت، نظر عمومی را در مورد مسائل سیاسی تحت تأثیر قرار دهند. این تأثیرگذاری می‌تواند در افزایش اقتدار سیاسی آنان و تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های سیاسی تأثیرگذار باشد. از طرف دیگر، باید توجه داشت که فضای مجازی همچنین می‌تواند شامل ارتباطات نامطلوب و ترویج اخبار جعلی باشد که می‌تواند به ضرر هویت و اقتدار سیاسی فرد یا گروهی باشد. به همین دلیل، افراد باید در تعاملات و ارتباطات خود در فضای مجازی دقت و احتیاط لازم را رعایت کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

تحلیل روش‌های شناسایی و تأثیرات فضای مجازی بر هویت و اقتدار سیاسی فرد نشان می‌دهد که: فضای مجازی به افراد امکان دسترسی به اطلاعات و منابع سیاسی بیشتری را می‌دهد که می‌تواند در تقویت شناخت عمومی و دانش سیاسی آنان تأثیرگذار باشد. این فضا امکان انتشار نظرات و دیدگاه‌های فرد درباره مسائل سیاسی را فراهم می‌کند که می‌تواند به تقویت هویت سیاسی و افزایش اقتدار سیاسی فرد کمک کند. افراد می‌توانند در جوامع آنلاین شرکت کرده و با افرادی با نظرات مشابه در ارتباط باشند که این موضوع نیز می‌تواند در تقویت هویت سیاسی و افزایش اقتدار سیاسی آنان تأثیرگذار باشد. فضای مجازی به افراد امکان تأثیرگذاری بر نظر عمومی درباره مسائل سیاسی را می‌دهد که می‌تواند در افزایش اقتدار سیاسی و تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های سیاسی تأثیرگذار باشد. بنابراین، فضای مجازی می‌تواند به عنوان یک ابزار قدرتمند برای تقویت هویت و افزایش اقتدار سیاسی فرد مورد استفاده قرار گیرد. اما باید همواره در نظر داشت که استفاده مسئولانه از این فضا و احترام به اصول و قوانین آن ضروری است.

با توجه به تحلیل روش‌های شناسایی و تأثیرات فضای مجازی بر هویت و اقتدار سیاسی فرد، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که فضای مجازی به عنوان یک ابزار قدرتمند در تقویت هویت و افزایش اقتدار سیاسی فرد مورد استفاده قرار می‌گیرد. در دنیای امروز، این فضا نقش مهمی در تعاملات و ارتباطات سیاسی دارد و تأثیرات آن بر هویت و اقتدار سیاسی فرد قابل مشاهده است. تحلیل موردی نشان می‌دهد که فضای مجازی به افراد امکان دسترسی به اطلاعات و منابع سیاسی بیشتری را می‌دهد که می‌تواند در تقویت شناخت عمومی و دانش سیاسی آنان تأثیرگذار باشد. همچنین، امکان انتشار نظرات و دیدگاه‌های فرد درباره مسائل سیاسی در فضای مجازی، به تقویت هویت سیاسی و افزایش اقتدار سیاسی فرد کمک می‌کند. با شرکت در جوامع آنلاین و ارتباط با افرادی با نظرات مشابه، می‌توان در تقویت هویت سیاسی و افزایش اقتدار سیاسی مؤثر بود. همچنین، فضای مجازی به افراد امکان تأثیرگذاری بر نظر عمومی درباره مسائل سیاسی را می‌دهد که می‌تواند در افزایش اقتدار سیاسی و تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های سیاسی تأثیرگذار باشد. به عنوان نتیجه‌گیری، فضای مجازی می‌تواند به عنوان یک ابزار قدرتمند برای تقویت هویت و افزایش اقتدار سیاسی فرد مورد استفاده قرار گیرد. اما استفاده مسئولانه از این فضا و رعایت قوانین و اصول آن امری حیاتی است. در کل، با توجه به تأثیرات مثبت فضای مجازی بر هویت و اقتدار سیاسی فرد، می‌توان آن را به عنوان یک ابزار مؤثر در تقویت دموکراسی و ارتقای مشارکت سیاسی مردم در نظام سیاسی دانست.

اقتدار سایبری به میزان قابل اعتماد بودن یا قدرت محافظت واحدهای سایبری در برابر تهدیدات سایبری اشاره دارد. در عصر نوظهور، هویت سیاسی کشورها نیز به طور گسترده‌تر در فضای سایبری شکل می‌گیرد. برخی از پیشنهادات علمی و کاربردی برای تقویت اقتدار سایبری و سازنده‌ی هویت سیاسی نوظهور کشور ایران عبارتند از:

استراتژی سایبری منطقه‌ای: برای تقویت اقتدار سایبری و سازنده‌ی هویت سیاسی نوظهور کشور، ارائه یک استراتژی سایبری منطقه‌ای می‌تواند مفید باشد. این استراتژی باید شامل همکاری نزدیک با کشورهای همسایه، تبادل اطلاعات و تجربیات، توافقات امنیت سایبری و تدوین و اجرای قوانین مشترک در این زمینه باشد.

توسعه توانمندی‌های سایبری: برای تقویت اقتدار سایبری، کشور باید به توسعه توانمندی‌های سایبری خود بپردازد. این شامل توسعه تکنولوژی‌های امنیتی، توانمندسازی متخصصان سایبری، بهبود زیرساخت‌های سایبری و تدوین چارچوب‌ها و استانداردهای امنیتی است. آموزش و آگاهی عمومی: آموزش و آگاهی عمومی درباره تهدیدات سایبری و روش‌های مقابله با آن‌ها می‌تواند نقش مهمی در تقویت اقتدار سایبری و سازنده‌ی هویت سیاسی ایفا کند. برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌بخشی باید به صورت گسترده در سطح جامعه و دستگاه‌های اجرایی اجرا شوند.

توازن بین امنیت و حریم خصوصی: برای سازنده‌ی هویت سیاسی نوظهور، توازن میان امنیت سایبری و حفظ حریم خصوصی شهروندان ضروری است. لازم است که قوانین و سیاست‌های مرتبط با امنیت و حریم خصوصی در فضای سایبری بهبود یابد و اصول حفظ حریم خصوصی افراد در مقابل حملات سایبری را تضمین کند.

همکاری با بین‌الملل: کشور می‌تواند با همکاری بین‌المللی در زمینه امنیت سایبری، بهبود اقتدار سایبری و سازنده‌ی هویت سیاسی خود را تسریع کند. این همکاری می‌تواند شامل تبادل اطلاعات و تجربیات، تشکیل تیم‌های مشترک برای پاسخ به حملات سایبری و تدوین استانداردها و قوانین بین‌المللی در این زمینه باشد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

Akbari, A., & Akbari, M. (2011). Social Pathology, Tehran, Growth and Development. In.

- Akbari Niaz, A. A., & Eskandari, E. (2013). *Social Media and Virtual Social Networks*. Center for Development of Information Technology and Digital Media.
- Amini, A., & Amiri, M. (2014). The Impact of Cyber Diplomacy on the Security-Strategic Policymaking of the United States (2002-2013). **Geographical Journal of Homeland**, 11(1), 91–100.
- Arnaboldi, M., & Vindino, L. (2015). The Caliphate, Social Media and Swarms in Europe: The Appeal of the IS Propaganda to 'Would Be' European Jihadists". In *Twitter and Jihad: The Communication Strategy of ISIS, The Italian Institute for International Political Studies (ISPI)*. First Edition.
- Bashir, H., & Rezaei, A. (2015). Iran's Media Diplomacy (Channel One TV, 9 PM News) Towards the Islamic World, Europe, and America in the Third Decade After the Islamic Revolution of Iran (1997-2007). **Media and Security Studies Quarterly**, 2(3), 37–56.
- Bigdelo, M. (2018). Examining the Relationship Between Activity on Telegram and the Political Culture of University Professors in Major Cities of Iran. **Contemporary Political Essays Quarterly**, 9(2), 1–31.
- Ebrahim Nejad, M. (2012). Introduction to Soft War - Cyber War. In.
- Garnham, N. (2006). *The media; An Introduction*. longman press.
- Hosseini, S. M. (2012). Film, Meaning, and Transformation in Political Culture. **Politics Quarterly**, 42(1), 151–165.
- Lombardi, M. (2015). *The caliphate's Communication Project*", *Twitter and Jihad: The Communication Strategy of ISIS, The Italian Institute for International Political Studies (ISPI)*. First Edition.
- Morgenthau, H. (1973). *Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace, 5th ed., Alfred A. Knopf*.
- Mousavi, S. S. (2010). *The Impact of Globalization on the Political Culture of the Islamic Republic of Iran* [Master's Thesis,, University of Isfahan].
- Nasrollahi, A., Sharifi, F., & Haghighi, M. R. (2014). The Impact of Cyberspace on Political Communication Developments. **Media Studies**, 9(26), 111–118.
- Rahbar, F., & Amiri, M. (2014). Behavioral Economics and Public Policy. **Planning and Budgeting Quarterly**, 19(4), 147–182.
- Rahmani, M. (2015). Public Diplomacy and Foreign Policy. **Globalization Strategic Studies Quarterly**, 6(15), 63–89.
- Ross, C. (2002). Public Diplomacy Comes of Age. *The Washington Quarterly*.
- Schori, L. C. (2015). Cyber Jihad: Understanding and Countering Islamic State Propaganda". In.
- Shadmani, M. (2015). Exploring the Challenges of Women in Cyberspace. **Women's Rights Protection Studies Quarterly**, 1(2), 38–51.
- Shamsini Ghiasvand, H., & Najafi, K. (2012). Exploring Islamic Neofundamentalism and Globalization of Identity. **Islamic World Political Studies Quarterly**(3).
- Tabatabaei, S. M., Salimi, H., & Movahedian, E. (2016). The Impact of U.S. Cyber Diplomacy on the Views of Iranian Cyberspace Users (Case Study: Voice of America Website). **Modern Media Studies Quarterly**, 2(6), 121–161.
- Woolsey, R. J. (2014). From Al- Qaeda to The Islamic State (ISIS), Jihadi Groups Engage in Cyber Jihad: Beginning with 1980 Promotion of Use of 'Electronic Technologies' Up to Today's Embrace of Social Media to Attract a New Jihadi Generation". In.
- Ziaee Parvar, H., & Saeedi, T. (2016). **Virtual Social Networks: Opportunities and Threats**, Simaye Shargh. In.